

Achter de coulissen

Een onderzoek naar
cultuurbeleid in de
provincie Drenthe

Noordelijke
Rekenkamer

Groningen
Fryslân
Drenthe

Achter de coulissen

Een onderzoek naar het cultuurbeleid in de provincie Drenthe

Opstellers	Anke Pietersma & Sieger Veenstra
Portefeuillehouder	Anneke Beukers
Datum	11 januari 2024

Inhoud

Voorwoord	3
Aanleiding en vraagstelling	5
Conclusies	6
Aanbevelingen.....	9
1. Aanleiding en vraagstelling	10
1.1 Aanleiding en vraagstelling	10
1.2 Onderzoeksaanpak en -afbakening	11
1.3 Leeswijzer.....	12
2. Het Drentse cultuurbeleid	13
2.1 Inleiding.....	13
2.2 Provinciaal cultuurbeleid.....	13
2.3 Invalshoeken en accenten.....	14
2.4 Uitvoerende instellingen	18
2.5 Samenvattende bevindingen	20
3. Resultaten.....	22
3.1 Inleiding.....	22
3.2 Concretisering invalshoeken: subsidiebeoordeling instellingen.....	22
3.3 Invalshoeken	25
3.4 Accenten	27
3.5 Provinciale vergelijking.....	32
3.6 Samenvattende bevindingen	34
4. Provinciale Coronamaatregelen	37
4.1 Maatregelen tijdens de coronapandemie	37
4.2 Maatregelen na de coronapandemie.....	39
4.3 Samenvattende bevindingen	40
Bronnenlijst.....	41
Bijlage 1: Lijst met geïnterviewde personen.....	44
Bijlage 2: Beoordelingscriteria cultuursubsidieregeling	45
Bijlage 3: PDCA-cyclus subsidieverleningsproces	51
Bijlage 4: Doelen en resultaten van culturele instellingen	53
Bijlage 5: Verdeling BIS-gelden	61
Bijlage 6: Onderzoeksfasen	64
Bijlage 7: Bestuurlijke reactie Gedeputeerde Staten van Drenthe	65

Voorwoord

De Noordelijke Rekenkamer probeert in haar onderzoeksprogramma alle beleidsterreinen recht te doen. Onderzoek naar cultuurbeleid hebben we de laatste jaren niet gedaan en alleen al daarom werd dat weer eens tijd. Daar komt bij dat de cultuursector in de hectische coronatijd zwaar getroffen werd. Goede aanleidingen om het provinciale cultuurbeleid te evalueren.

Om het onderzoek behapbaar te houden, hebben we ons gericht op die onderdelen van het beleidsterrein waar de provincie relatief veel beleidsvrijheid heeft: musea, podiumkunsten en evenementen. De wettelijke taken van provincies op het gebied van cultuur bleven daardoor buiten beschouwing. We beseffen dat dit besluit hier en daar tot teleurstelling heeft geleid. Wellicht iets om in de toekomst aandacht aan te besteden. Deze afbakening had het voordeel, dat we dit onderzoek kunnen presenteren op het moment van politieke en bestuurlijke discussies over het cultuurbeleid voor de komende jaren.

In dit rapport verkennen we de doelen van het cultuurbeleid en evalueren we - conform onze taak als rekenkamer - de doeltreffendheid van het geformuleerde beleid. Helaas is die vaak niet vast te stellen, doordat de provincies niet concreet formuleren wat ze willen en vervolgens ook niet stelselmatig de resultaten van hun beleid in kaart brengen. Dat is niet alleen spijtig voor de beleidsmakers, de Statenleden en Gedeputeerde Staten, maar ook voor de culturele organisaties die uitvoering geven aan het beleid. Onze aanbevelingen gaan over hoe evaluatie in de toekomst zou kunnen plaatsvinden. De doeltreffendheid van de coronahulp was echter wel vast te stellen.

Tijdens ons onderzoek bleek uit documentatie en uit de interviews met betrokkenen dat de sector nog steeds kampt met tegenvallende bezoekersaantallen, prijsstijgingen en veranderende wet- en regelgeving aangaande fatsoenlijke betaling en eerlijke arbeidscontracten. Die ontwikkelingen leiden ertoe dat provincies voor moeilijke keuzes staan. Voor u een lastige situatie, maar ook voor de makers en uitvoerders een spannende tijd. Met dit onderzoek en rapport beogen wij handvatten te bieden om goede keuzes te maken.

We danken de gesprekspartners voor de bereidwilligheid onze vragen te beantwoorden.

Namens de Noordelijke Rekenkamer,

Anneke Beukers

Linze Schaap

Voorzitter

Secretaris-directeur

Erratum

In paragraaf 3.5 staat dat de provincie Drenthe jaarlijks € 1 miljoen aan BIS-financiering van het Rijk ontvangt. Dit bedrag klopt niet: zij ontvangt jaarlijks € 250.000. De rekenkamer biedt excuses aan voor deze fout.

Aanleiding en vraagstelling

De provincie Drenthe heeft op het gebied van cultuur enkele taken die voortvloeien uit de wet: kunst- en cultuureducatie, bibliotheekwerk instandhouding van historische provinciearchieven, monumenten, cultuurhistorie restauratie van rijksmonumenten, archeologie en werelderfgoed. Daarnaast stimuleert de provincie op verschillende manieren musea, podiumkunsten en culturele evenementen. Hierin heeft zij enige beleidsvrijheid.

De provincie Drenthe heeft haar culturele ambities vastgelegd in de cultuurnota 2021-2024. De cultuurvisie van de provincie Drenthe luidt als volgt: “Wij vertellen de vele verhalen van Drenthe over het leven van gisteren, vandaag en morgen.”¹ In het beleid richt de provincie zich op drie invalshoeken. De provincie heeft vele manieren waarop zij haar cultuurbeleid uitvoert, zoals samenwerken en samenwerking bevorderen, partijen bij elkaar te brengen, processen op gang te brengen en faciliteren van cultuur(beleving). Het belangrijke instrument is het verstrekken van subsidie aan culturele instellingen.

In 2020 trof de COVID-19-pandemie (hierna: coronapandemie) ook de cultuursector. Als gevolg van de verschillende lockdowns en andere maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus viel de cultuursector stil en verdween een groot deel van de inkomsten. Om de cultuursector lucht te bieden, trof de provincie Drenthe maatregelen om de cultuursector (financieel) te ondersteunen.

Met dit onderzoek brachten we in kaart op welke manier het cultuurbeleid van de provincie – het subsidiebeleid in het bijzonder – bijdraagt aan de provinciale culturele doelstellingen. We keken specifiek naar musea, podiumkunsten en evenementen. Daarnaast onderzochten we op welke manier de provincie culturele instellingen ondersteuning bood tijdens de coronapandemie.

In dit onderzoek stond de volgende vraag centraal:

Hoe doeltreffend is het cultuurbeleid van de provincies in het algemeen en wat was het effect van specifieke maatregelen genomen in de periode van corona?

---

¹ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 14.; Door de gehele nota spreekt de provincie veel in de wij-vorm en dat is op verschillende manieren te interpreteren. Soms spreekt ze over wij als ‘wij, Drenten’, anders als ‘wij, de provincie’.

Conclusies

De hoofdconclusie van het onderzoek is de volgende:

Het Drentse cultuurbeleid is abstract en algemeen geformuleerd en niet altijd goed afgebakend (zie ook de beantwoording van deelvraag 2). Doelstellingen zijn niet evalueerbaar en daardoor is vaststellen van doelbereik niet mogelijk; resultaten zijn niet goed aan de doelstellingen te koppelen. Hierdoor is de doeltreffendheid van het beleid niet goed na te gaan. De in het Drentse beleid geformuleerde invalshoeken en accenten zijn niet gelinkt aan de visie en een monitoringssysteem waarmee de provincie het doelbereik bijhoudt ontbreekt.² Daarnaast vraagt de provincie niet gericht bij (alle) instellingen naar gegevens om doelbereik na te kunnen gaan. De provincie beoogt voor de aankomende notaperiode (2025-2028) een monitoringssysteem in te richten.

Met de coronamaatregelen zorgde de provincie ervoor dat provinciaal gefinancierde instellingen voldoende middelen hadden om te blijven bestaan en medewerkers te behouden. De provincie treft nu maatregelen om de stijgende kosten waar culturele instellingen mee te maken hebben te compenseren, toegespitst op nieuwe producties en de positie van zzp'ers.

De provincie subsidieerde in de huidige notaperiode dezelfde instellingen als de vorige en het budget is nagenoeg onveranderd. Instellingen hebben te maken met stijgende kosten. Dit kan op langere termijn ten koste gaan van het aanbod. Opvallend is dat in Drente slechts één instelling in aanmerking komt voor subsidie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in kader van de Culturele Basisinfrastructuur (BIS).

Hieronder geven wij gedetailleerder antwoord op de deelvragen van het onderzoek: per deelvraag eerst het korte antwoord en daaronder een toelichting. Houd bij het lezen van de resultaten in ogenschouw dat de huidige cultuurperiode nog loopt.

1. Wat is het cultuur(subsidie)beleid van de provincie Drenthe en hoe wordt dit beleid uitgevoerd? Welke rol hebben culturele instellingen in dit beleid?

Het Drentse cultuurbeleid ligt vast in de Cultuurnota 2021-2024 en omvat een visie, uitgewerkt in drie invalshoeken en drie accenten (zie ook beantwoording van deelvraag 2). Het belangrijkste instrument van het Drentse cultuurbeleid is subsidie. De provincie Drenthe subsidieert culturele instellingen meerjarig. In de huidige cultuurnotaperiode subsidieert ze dezelfde instellingen als in de vorige. Een beoordeling van de instellingen vond niet plaats voorafgaand aan de huidige cultuurnota, omdat de provincie culturele instellingen zekerheid wilde bieden vanwege de coronapandemie. De provincie Drenthe wijst enkele musea van provinciaal belang aan die in

---

² Met 'de provincie' bedoelen wij Gedeputeerde en Provinciale Staten gezamenlijk. Wanneer we alleen Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten bedoelen, specificeren we dat in de tekst.

wezen de basisinfrastructuur vormen voor het Drentse museumbestel. Het Drents Museum heeft daarbinnen een eigen status. Bedoeling was om ook enkele festivals en evenementen aan te duiden als festival van provinciaal belang maar dit is nog niet gebeurd. Alle gesubsidieerde culturele instellingen voeren het cultuurbeleid uit op basis van prestatie-eisen in hun beschikking en activiteitenplan. Naast het verstrekken van subsidies faciliteert en stimuleert de provincie het cultuuraanbod door middel van (onder andere) bijeenkomsten en netwerken en legt ze veel nadruk op samenwerking.

Een provinciale externe Adviescommissie Cultuur Drenthe is alleen in beeld bij incidentele subsidieaanvragen boven € 20.000. Alle andere cultuursubsidies – met inbegrip van de meerjarige – stelt de provincie ambtelijk vast. Binnen het programma We the North werkt de provincie Drenthe samen met de provincies Fryslân en Groningen en de gemeenten Assen, Emmen, Leeuwarden en Groningen aan onder andere talentontwikkeling.

2. In hoeverre en op welke manier draagt het provinciale cultuur(subsidie)beleid bij aan het behalen van de culturele doelstellingen?

De visie is: “Wij vertellen de vele verhalen van Drenthe over het leven van gisteren, vandaag en morgen.” Deze werkt de provincie uit in drie abstract geformuleerde invalshoeken die voortkomen uit de vorige cultuurnota: cultuur en maatschappij, cultuur en erfgoed, cultuur, economie en ruimte. Deze invalshoeken werkt ze nauwelijks uit in concrete doelstellingen. Een link met de visie ontbreekt. Daarnaast legt ze in de huidige nota drie accenten: brede toegankelijkheid, samenwerking en verbinding met andere beleidsterreinen. Deze accenten hebben een wat concretere uitwerking. Een monitoringssysteem dat zicht houdt op de voortgang van de doelbereiking van de visie, invalshoeken en accenten ontbreekt. Hierdoor is geen zicht te krijgen op hoe het cultuurbeleid bijdraagt aan het behalen van de Drentse culturele doelstellingen.

Met de invalshoek Cultuur en maatschappij doelt de provincie op inclusie, diversiteit en toegankelijkheid van cultuur voor zoveel mogelijk doelgroepen. Een concrete uitwerking van diversiteit ontbreekt. Toegankelijkheid en inclusie hebben de aandacht maar (tussentijdse) resultaten van deze thema's zijn door gebrek aan gegevens onbekend. In het verlengde van deze invalshoek ligt het accent Brede toegankelijkheid: een brede betrokkenheid en toegankelijkheid voor zo veel mogelijk doelgroepen. Ook hiervoor geldt dat gegevens over de verschillende doelgroepen die de provincie bereikt (of wil bereiken) voor een groot deel ontbreken.

De invalshoek Cultuur en erfgoed beoogt de vele verhalen van Drenthe uit te dragen. Het Verhaal van het Veen is daar een voorbeeld van en komt in het cultuuraanbod naar voren. Welke andere Drentse verhalen de provincie wil vertellen is onbekend. De invalshoek lijkt het verlengde van de hierboven genoemde visie van de provincie, maar de provincie legt hier niet een verband mee. In de praktijk is wel zichtbaar dat instellingen hun activiteiten verbinden aan Drentse thema's.

Met name de invalshoek Cultuur, economie en ruimte waarmee de provincie cultuur aanwijst als gids en inspiratiebron om grote maatschappelijke opgaven mede vorm te geven is dermate abstract dat enig zicht op resultaat ontbreekt.

Het accent Samenwerking legt de nadruk op samenwerking met andere overheden. Hier heeft de provincie stappen gezet, met name op het gebied van samenwerking met gemeenten. Een concreet voorbeeld hiervan is het Convenant Cultuurbeleid 2022-2024 waarin de provincie samen met de twaalf Drentse gemeenten afspraken heeft gemaakt op het gebied van cultuur. Samenwerking met het Rijk en met Duitsland verdienen nog wel extra aandacht. Verbinding met andere beleidsterreinen zien we wel in de praktijk; In het beleid is dit nagenoeg niet uitgewerkt.

3. Op welke manier dragen de culturele instellingen bij aan het behalen van de provinciale doelstellingen?

Culturele instellingen voeren het beleid uit. Zij bieden cultuur aan en dragen op die manier bij aan de invalshoeken en de accenten. Zij krijgen in hun beschikking prestatie-eisen. Verantwoording geschiedt bij de vaststellingsaanvraag. Hierbij gaat de provincie niet expliciet in op de vraag of de bijdrage van de instelling aan de invalshoeken of accenten voldoende is. Tussentijds hebben provincie en instellingen wel contact met elkaar over de voortgang.

4. Welke maatregelen nam de provincie Drenthe in de coronaperiode ten aanzien van de culturele sector en wat was het effect van deze maatregelen?

Tijdens de coronapandemie stelde de provincie Drenthe een subsidie beschikbaar aan provinciaal gesubsidieerde instellingen. Daarnaast gaf ze coulance op de prestatie-eisen van die instellingen. Hiermee kwamen de instellingen de coronapandemie door. Volgens de geïnterviewde instellingen was de steun van de provincie voldoende in de periode van corona. In die zin is er sprake van effectief provinciaal coronabeleid. Probleem dat zich nu voordoet is dat instellingen te maken hebben met prijsstijgingen door externe ontwikkelingen die na corona de kop op staken. Instellingen ervaren dat de provincie de bezoekersaantallen die lange tijd niet op het niveau van voor corona waren, de hoge inflatie en gestegen loonkosten in de periode na corona onvoldoende mee heeft genomen in maatregelen. Daar komt bij dat het Rijk veel nadruk legt op de verschillende gedragscodes voor de cultuursector, waaronder de Fair Practice Code. Die zal zorgen voor hogere personeelskosten. Deze code behelst meer dan alleen conform cao betalen. De provincie treft nu maatregelen, met name gericht op nieuwe producties en de positie van zzp'ers.

Aanbevelingen

Aanbeveling 1: Provinciale Staten, stel een visie vast met evalueerbare kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen. Gedeputeerde Staten, maak in de uitvoering het verband duidelijk tussen de subsidiëring van culturele instellingen en de provinciale visie en doelstellingen.

Enkele in het cultuurbeleid geformuleerde doelstellingen kennen op dit moment geen uitwerking, zoals cultuur dat als gids en inspiratiebron moet dienen om grote maatschappelijke opgaven mede vorm te geven. Zorg voor concrete uitwerking hiervan, opdat er verband tussen de visie en doelstellingen is.

Aanbeveling 2: Gedeputeerde Staten, richt een systeem in om structureel te monitoren op de mate van realisering van de doelstellingen. Vraag van instellingen de hiervoor relevante gegevens. Informeer Provinciale Staten hierover op een daarvoor geëigend moment en op bij de cultuursector passende wijze.

Vraag van instellingen die een subsidie ontvangen dat ze expliciet ingaan op hun bijdrage aan de provinciale doelstellingen. Toets niet alleen bij de subsidieaanvraag vooraf of instellingen bijdragen daaraan. Ga in een later stadium (bijvoorbeeld bij de subsidievaststelling en/of in een jaarlijks gesprek) na wat de voortgang van de bijdrage van culturele instellingen is aan de provinciale doelstellingen op basis van een gerichte uitvraag (in de jaarverslagen). Maak bij samenwerkingsverbanden, zoals We the North, duidelijk op welke manier de samenwerking bijdraagt aan de doelstellingen. De jaarverslagen en de monitoringsgesprekken die de provincie met de culturele instellingen voert, kunnen de basis vormen voor (een groot deel) van de monitoring.

Aanbeveling 3: Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten, maak een afgewogen keuze – gelet op de prijsstijgingen en het respecteren van de gedragscodes – over het toekennen van budget aan culturele instellingen: verstrek voldoende financiële middelen voor instellingen om het huidige aanbod aan te houden of accepteer dat er minder aanbod is en stel de ambities bij.

Het realiseren van doelstellingen, het compenseren van prijsstijgingen en het toepassen van gedragscodes betekent dat bij gelijk aanbod het budget omhoog moet. Geen extra budget kan ertoe leiden dat het culturele aanbod verschaalt. Culturele instellingen krijgen door onder meer de uitrol van gedragscodes in de cultuursector te maken met nog meer stijgende kosten. Maak hier als provincie werk van.

1. Aanleiding en vraagstelling

1.1 Aanleiding en vraagstelling

De provincie heeft op verschillende manieren een rol binnen het cultuurbeleid. Enerzijds heeft zij taken die voortvloeien uit de wet: kunst- en cultuureducatie, bibliotheken, instandhouding van historische provinciearchieven, monumenten, cultuurhistorie, restauratie van rijksmonumenten en werelderfgoed zijn onderwerpen die een wettelijke grondslag kennen. Anderzijds stimuleert de provincie op verschillende manieren musea, podiumkunsten en culturele evenementen. Hierin heeft zij enige vrijheid.

De drie Noordelijke provincies hebben ieder eigen doelen en ambities met betrekking tot cultuur en erfgoed. Zij werken ook samen, onder meer in het cultuurprogramma 'We the North'.³ De provincies proberen op verschillende manieren cultuur(beleving) mogelijk te maken. Zij stimuleren cultuur door partijen bij elkaar te brengen, samenwerking te bevorderen, processen op gang te brengen en te faciliteren.⁴ Het verstrekken van subsidies is echter de belangrijkste manier waarop provincies culturele plannen mogelijk maken: alle drie de provincies hebben een subsidieprogramma voor culturele instellingen.⁵

In 2020 werd (onder meer) de cultuursector hard getroffen door de gevolgen van de COVID-19-pandemie (hierna: coronapandemie). Als gevolg van de verschillende lockdowns en andere maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus viel de cultuursector stil en verdween een groot deel van de inkomsten.⁶ Om de cultuursector lucht te bieden, troffen de provincies maatregelen om de cultuursector (financieel) te ondersteunen.

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de wijze waarop het cultuurbeleid van de provincies – en dan het subsidiebeleid in het bijzonder - bijdraagt aan de culturele doelstellingen. Daarnaast bezien we op welke manier de provincies culturele instellingen ondersteuning boden tijdens de coronapandemie.

---

³ We the North. (2021). Toekomstdocument We the North 2021-2024. We the North.

⁴ Zie de cultuurnota's van de drie Noordelijke provincies: Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe; Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân; Provincie Groningen, Strategisch beleidskader cultuur 2021-2028.

⁵ Zie de cultuurnota's van de drie Noordelijke provincies: Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe; Provincie Fryslân. (2020). Nota Nij Poadium 2021-2024 Provincie Fryslân; Provincie Groningen, Strategisch beleidskader cultuur 2021-2028.

⁶ Raad voor Cultuur. (2020). Onderweg naar overmorgen: naar een wendbare en weerbare culturele en creatieve sector. Raad voor Cultuur.

In dit onderzoek staat de volgende vraag centraal:

Hoe doeltreffend is het cultuurbeleid van de provincies in het algemeen en wat was het effect van specifieke maatregelen genomen in de periode van corona?

De onderzoeksvraag valt uiteen in de volgende deelvragen:

1. Wat is het cultuur(subsidie)beleid van de provincies en hoe wordt dit beleid uitgevoerd? Welke rol hebben culturele instellingen in dit beleid?
2. In hoeverre en op welke manier draagt het provinciale cultuur(subsidie)beleid bij aan het behalen van de culturele doelstellingen?
3. Op welke manier dragen de culturele instellingen bij aan het behalen van de provinciale doelstellingen?
4. Welke maatregelen namen de provincies in de coronaperiode ten aanzien van de culturele sector en wat was het effect van deze maatregelen?

1.2 Onderzoeksaanpak en -afbakening

Dit onderzoek spitst zich toe op de doeltreffendheid van het cultuurbeleid. We gaan in op de doelen en de instrumenten en middelen om die doelen te bereiken. We kijken ook specifiek naar het meerjarige subsidieverleningsproces. Wij gaan ervan uit dat een adequate uitwerking van beleidsdoelen en een goed ingeregeld subsidieverleningsproces bijdragen aan de doeltreffendheid van het provinciale cultuurbeleid. Het coronabeleid van de provincie krijgt ook een plek in het onderzoek. We onderzochten wat provincies deden om de impact van corona te verminderen en of dit effectief is geweest. Tot slot vroegen wij instellingen naar hun ervaring met de provincie, het aanvraagproces voor subsidie en de provinciale coronamaatregelen.

1.2.1 Aanpak

We hebben uiteengezet wat het cultuurbeleid van de provincie is, dus wat de provinciale doelen op het gebied van cultuur zijn en met welke middelen ze die wil bereiken. Verder hebben we in kaart gebracht wat de provincie deed om haar doelen te bereiken en wat daarvan de resultaten waren, voor zover gegevens over deze resultaten voorhanden waren. We keken ook naar de maatregelen die de provincie trof ten tijde van de coronapandemie.

Het analyseren van informatie uit (beleids)documenten zoals cultuurnota's en uitvoeringsprogramma's waarin het cultuurbeleid en de doelbereiking daarvan werd beschreven, droeg bij aan de beantwoording van alle deelvragen. Verder hebben we informatie voor de beantwoording gekregen uit interviews met vertegenwoordigers van culturele instellingen en provinciale medewerkers op het gebied van cultuurbeleid. De beantwoording van de derde deelvraag is grotendeels gebaseerd op interviews met culturele instellingen en stukken zoals subsidiebeschikkingen, meerjarenplannen en jaarverslagen. We analyseerden in hoeverre uit de beschikkingen naar voren komt of, en zo ja hoe instellingen bijdragen aan de provinciale cultuurdoelstellingen.

Voor de analyse van het coronabeleid hebben we gebruik gemaakt van beleidsstukken op dit gebied en de verdeling van de coronagelden van de provincie. Verder hebben we instellingen specifiek gevraagd naar hun ervaring met de provinciale coronamaatregelen en of die maatregelen afdoende waren.

1.2.2 Afbakening

Er zijn onderwerpen waar de provincie relatief veel beleidsvrijheid heeft en onderwerpen die meer wettelijke taakuitvoering betreffen. De drie Noordelijke provincies maken in hun cultuurnota's (en voor Groningen het uitvoeringsprogramma ervan) een onderscheid tussen beleidsvrijere onderwerpen zoals musea en kunsten enerzijds en anderzijds onderwerpen die voortvloeien uit wettelijke taken: kunst- en cultuureducatie, bibliotheken, instandhouding van historische provinciearchieven, monumenten, cultuurhistorie, restauratie van rijksmonumenten. Wij hebben in het onderzoek gekeken naar musea, podiumkunsten en evenementen omdat de provincie op deze vlakken de meeste beleidsvrijheid heeft. De provincie kan op deze terreinen eigen keuzes maken en daardoor zijn hierop de meeste verschillen tussen provincies te verwachten. Erfgoedinstellingen die tevens fungeren als museum onderzochten wij ook.

Wij hebben gekeken naar de meerjarige subsidiëring van culturele instellingen. Incidentele regelingen lieten we grotendeels buiten beschouwing om het onderzoek behaphaar te houden. Daar waar relevant lichtten we ze wel toe. Wij kozen de periode 2021-2024 als onderzoeksperiode. Die komt overeen met de looptijd van het huidige uitvoeringsprogramma van de cultuurnota. Van zeven Drentse instellingen vroegen wij de subsidieaanvraag op en de subsidiebeschikking. We hebben een (willekeurige) selectie van grote en kleine instellingen gemaakt op het gebied van musea, podiumkunsten en evenementen om een zo volledig mogelijk beeld van hun inspanningen, resultaten en ervaringen te geven. Onder de instellingen waren ook enkele die van meerdere provincies subsidie ontvingen (met een asterisk aangegeven in onderstaande opsomming).

In Drenthe ging het om de volgende instellingen: Drents Museum, Het Houten Huis*, Hunebedcentrum, Noord-Nederlands Orkest*, Peergroup, Popronde en Stichting Kunst & Cultuur*

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op het cultuurbeleid van de provincie. Hoofdstuk 3 beschrijft de resultaten en in hoofdstuk 4 komen de provinciale coronamaatregelen aan bod.

2. Het Drentse cultuurbeleid

2.1 Inleiding

De manier waarop provincies hun cultuurbeleid invullen verschilt per provincie. Ze hebben elk eigen regelingen maar werken op bepaalde fronten ook samen. Dit hoofdstuk gaat in op het cultuurbeleid van de provincie Drenthe.

Met de informatie in dit hoofdstuk geven wij antwoord op deelvraag 1:

1. Wat is het cultuur(subsidie)beleid van de provincies en hoe wordt dit beleid uitgevoerd? Welke rol hebben culturele instellingen in dit beleid?

2.2 Provinciaal cultuurbeleid

De provincie Drenthe legt haar culturele ambities vast in de cultuurnota 2021-2024. De cultuurvisie van de provincie Drenthe luidt als volgt: “Wij vertellen de vele verhalen van Drenthe over het leven van gisteren, vandaag en morgen.”⁷

Met het cultuurbeleid richt de provincie zich op drie invalshoeken:⁸

- Cultuur en maatschappij: zoveel mogelijk mensen met verschillende achtergronden en interesses kunnen participeren in wat Drenthe aan kunst en cultuur te bieden heeft. De provincie doelt hierbij op inclusie, diversiteit en toegankelijkheid.
- Cultuur en erfgoed: de verhalen van Drenthe een inspiratiebron laten zijn voor professionals en amateurs in de sector.
- Cultuur, economie en ruimte: cultuur als inspiratiebron om grote maatschappelijke opgaven mede vorm te geven.

De provincie stelt in de cultuurnota 2021-2024 het beleid uit de voorgaande notaperiode in grote lijnen voort te zetten en legt in de periode 2021-2024 een drietal accenten:⁹

---

⁷ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 14.; Door de gehele nota spreekt de provincie veel in de wij-vorm en dat is op verschillende manieren te interpreteren. Soms spreekt ze over wij als ‘wij, Drenten’, anders als ‘wij, de provincie’.

⁸ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe.

⁹ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe; in de nota staat overigens dat de provincie het accent legt op brede toegankelijkheid en samenwerking. Verderop in de nota bij de uitwerking van die accenten komt de derde ook aan bod.

- Brede toegankelijkheid: culturele activiteiten toegankelijk maken, zodat iedereen die wil, kan participeren.
- Samenwerking: met gemeenten, de provincies Fryslân en Groningen, het Rijk en met Duitsland: ze beoogt dit door onder meer agenda's op elkaar aan te laten sluiten en gemeenten onder bepaalde voorwaarden een bedrag te verstrekken dat zij in kunnen zetten op cultuur. De provincie onderhoudt contact met aangrenzende gebieden van de Duits-Nederlandse grens.
- Verbinding met andere beleidsterreinen binnen de provincie: sociaal beleid, beleid met betrekking tot herbestemming van gebouwen en beleid voor de vrijetijdseconomie: ze wil dit doen door onder meer budget vrij te maken voor culturele evenementen en festivals op het snijvlak van cultuur en vrije tijd.

De cultuurnota somt de instellingen op die meerjarige financiering krijgen. Dit zijn in grote lijnen dezelfde instellingen als in de vorige notaperiode. Die instellingen dragen volgens de provincie bij aan de invalshoeken die de basis vormen van het cultuurbeleid. In de volgende paragrafen beschrijven we wat de provincie Drenthe wil bereiken met haar cultuurbeleid. Dit doen we per invalshoek, toegespitst op musea, podiumkunsten en evenementen.¹⁰ Wij kijken in dit onderzoek naar meerjarige financiering van culturele instellingen.

2.3 Invalshoeken en accenten

De provincie werkt haar visie uit in drie invalshoeken en gaat vervolgens in op de uitvoering van haar beleid op het gebied van onder meer musea, podiumkunsten en evenementen. Ook gaat ze in op de samenwerking met andere overheden en op de verbinding tussen het cultuurbeleid en andere beleidsterreinen. De link tussen de visie, de invalshoeken en de uitvoering maakt zij niet expliciet. Hieronder volgen de invalshoeken, daarna de accenten.

2.3.1 Cultuur en maatschappij

De provincie Drenthe wil met deze invalshoek inclusie, diversiteit en toegankelijkheid van cultuur stimuleren. De manier waarop zij dit wil doen werkt ze niet uit omdat ze inclusie en diversiteit niet definieert. Toegankelijkheid heeft volgens de provincie betrekking op het afstemmen van het aanbod en de bereikbaarheid van cultuur voor zoveel mogelijk doelgroepen. Voor het Drents Museum en de musea van provinciaal belang (zie paragraaf 2.4.1) beoogt de provincie dat die optimaal toegankelijk voor het publiek zijn. Ze wil inzetten op evenementen en festivals op het snijvlak van cultuur en vrije tijd (zie ook paragraaf 2.3.4 bij de accenten Brede toegankelijkheid en Verbinding vrijetijdseconomie).

2.3.2 Cultuur en erfgoed

De 'vele verhalen van Drenthe over het leven van gisteren, vandaag en morgen' staan centraal bij deze invalshoek.¹¹ Bij het Drents Museum en de Drentse musea van provinciaal belang (zie

¹⁰ De provincie Drenthe werkt in het cultuurbeleid in haar cultuurnota overigens niet per invalshoek uit maar per sector.

¹¹ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 14.

verderop in de tekst) komt de nadruk te liggen op (onder meer) Drentse (kunst)collecties en het Verhaal van het Veen moet meer aandacht krijgen. De invulling van het laatste wil de provincie met de gemeente Emmen onderzoeken. Op het gebied van podiumkunsten zoekt de provincie aansluiting op thema's die voor Drenthe van belang zijn.

Wij kijken naar beleidsterreinen waar de provincie enige beleidsvrijheid kent. Gezien die afbakening laten we er goed en archieven buiten beschouwing. Dat zijn overigens wel sectoren waarin in de cultuurnota het Drentse narratief veel nadruk ligt.

2.3.3 Cultuur, economie en ruimte

Met de invalshoek Cultuur, economie en ruimte wijst de provincie cultuur aan als gids en inspiratiebron om grote maatschappelijke opgaven mede vorm te geven. Hierbij valt volgens de cultuurnota te denken aan energietransitie, klimaatadaptatie en krimp. Op welke manier de culturele instellingen aan de genoemde opgaven vorm dienen te geven werkt de provincie niet nader uit.

2.3.4 Accenten¹²

Brede toegankelijkheid

Het eerste accent ligt op brede betrokkenheid en toegankelijkheid voor zo veel mogelijk doelgroepen. In de nota relateert de provincie Drenthe dit accent aan educatie, cultuurparticipatie en talentontwikkeling. De nota noemt de spreiding van activiteiten en instellingen, vernieuwing van cultureel aanbod en evenementen, festivals op het snijvlak van cultuur en vrije tijd en enkele provinciale cultuurprijzen.¹³

Podium Platteland is een programma, uitgevoerd door Stichting K&C, met als doel om mensen met een afstand tot cultuur te bereiken. Verschillende projecten die aandacht vragen voor een maatschappelijk thema en die sociale cohesie en inclusie binnen een buurt, wijk of dorp willen bevorderen komen in aanmerking voor subsidie en begeleiding.¹⁴ In We the North werken overheden samen aan talentontwikkeling (zie We the North onder kopje Samenwerking).

Samenwerking

Samenwerking in de cultuurnota heeft betrekking op de samenwerking van de provincie met andere overheden.

Gemeenten

De provincie Drenthe geeft aan dat zij afstemming en aansluiting zoekt op de agenda's van gemeenten. De volgende regelingen hebben betrekking op de gemeentelijke samenwerking:

---

¹² Voor de accenten en de kunstvormen staan in de planning & controlestukken van de provincie per onderdeel enkele actiepunten en de status daarvan. De informatie komt uit de p&c-stukken over 2022 en de cultuurnota. Provincie Drenthe, Jaarstukken 2022, vanaf pagina 167.

¹³ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, pp. 17-18.

¹⁴ Website Podium Platteland: <https://podiumplatteland.nl/>, benaderd op 1 augustus 2023.

- Culturele impuls: alle Drentse gemeenten krijgen een vast bedrag ten behoeve van een zelfgekozen inzet op cultuur met als voorwaarde dat bedrag zelf ook bij te leggen.
- Culturele allianties: de provincie sluit met gemeenten op onderwerpen waar zij een gemeenschappelijk doel zien allianties.
- Ondersteuning HEMA-gemeenten: het betreft de gemeenten Hoogeveen, Emmen, Meppel en Assen. De provincie wil deze ‘stedelijke’ gemeenten op maat ondersteunen vanwege hun regiofunctie door hun culturele aanbod.
- Culturele gemeente: om de twee jaar benoemt de provincie een Drentse gemeente tot ‘de culturele gemeente van Drenthe’.
- Maatwerk: de provincie gaat met elke gemeente afzonderlijk in gesprek over het mogelijk maken van bepaalde projecten in die gemeente.¹⁵

De provincie beoogt door samenwerking met gemeenten ook evenementen op het snijvlak van cultuur en vrijetijdseconomie te stimuleren.

Noordelijke overheden

In de cultuurnota werkt de provincie Drenthe We the North uit als vorm van Noordelijke samenwerking. We the North is een programma van de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe en de gemeenten Assen, Emmen, Leeuwarden en Groningen met als doel “een kwalitatief sterke noordelijke culturele infrastructuur op te bouwen die tot in de haarvaten van de regio doordringt, bijdraagt aan artistieke innovaties, een breed en divers publieksbereik kent en een bijdrage levert aan maatschappelijke uitdagingen.”¹⁶ De overheden vormen tezamen een cultuurregio waarbinnen met name netwerken van culturele instellingen in verschillende kunstdisciplines artiesten, makers, curatoren, producenten begeleiden in hun talentontwikkeling. De provincie geeft aan dat deze netwerkorganisatie meebouwt aan een levendig en rijk artistiek klimaat in Noord-Nederland. Het zorgt ervoor dat nieuwe makers in het Noorden willen en kunnen blijven en daar een realistische kunstpraktijk kunnen opbouwen.¹⁷

Het programma startte in 2017 als experimenteerprogramma met de nadruk op talentontwikkeling, Innovatie en Stad en Regio en ondersteunde verschillende activiteiten. De resultaten van die ondersteuning namen de overheden mee in het nieuwe programma voor 2021-2024.

We the North heeft drie doelstellingen:

1. Versterken en vernieuwen voor een samenhangende culturele infrastructuur met goede onderlinge verbindingen in de regio.
2. Het versterken van de keten talentontwikkeling in verdieping en professionalisering voor Noord-Nederland op het gebied van cultuur.
3. Met het Rijk zorgen voor een kwalitatief sterke culturele infrastructuur in Noord-Nederland.

---

¹⁵ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 20.

¹⁶ We the North. (2021). Toekomstdocument We the North 2021-2024, p. 2.

¹⁷ Gebaseerd op een interview met een medewerker van de provincie Drenthe op 7 juni 2023.

We the North zet in op monitoring door onderzoek te doen naar het artistieke klimaat in Noord-Nederland, waarbij het stilstaat bij het identificeren van kansen en uitdagingen voor talent in Noord-Nederland.¹⁸

De deelnemende overheden zorgen voor een gezamenlijk budget van € 600.000 per jaar. We the North wil daarnaast inzetten op cofinanciering van initiatieven met (landelijke) fondsen.¹⁹

Duitsland

De provincie stelt dat er de afgelopen jaren een steeds sterker netwerk is opgebouwd tussen Drentse en Duitse instellingen.²⁰ Ze noemt het project Grenzkultur, een project waarin Emsländische Landschaft, K&C, Provincie Drenthe, Emslandmuseum Lingen samen aan kleine en grote evenementen rond de thema's ruimte, taal, ambacht en feesten werken. Dit project is in 2021 afgerond.²¹

Rijk

In de cultuurnota geeft de provincie aan op verschillende beleidsterreinen samen te werken met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), rijksdiensten en landelijke fondsen. Het Drents Museum ontvangt vanuit het ministerie van OCW subsidie en enkele festivals en gezelschappen krijgen vanuit het Fonds Podiumkunsten meerjarige subsidiëring. De samenwerking krijgt volgens de nota vorm in “verschillende matchingsregelingen waarbij Rijk en provincie middelen samenvoegen in programma’s voor cultuurparticipatie, cultuureducatie, herbestemming, monumentenzorg etc.”²² De provincie beoogt versterking van de Drentse culturele infrastructuur met de middelen van de Matchingsregeling Verbreding en Vernieuwing van het Ministerie van OCW.²³ In de jaarstukken noemt de provincie ook doelen die slaan op Noord-Nederland als geheel: positieve impuls met betrekking tot beeldvorming van de Noord-Nederlandse cultuursector en ondersteunen van een sterke, samenhangende culturele infrastructuur in Noord-Nederland.²⁴

Verbinding met de sociale agenda

De provincie stelt dat er veel raakvlakken zijn tussen het provinciaal cultuurbeleid en het sociaal beleid. Culturele activiteiten kunnen bijdragen aan het beteugelen van maatschappelijke opgaven, zoals eenzaamheid, achterstandssituaties en dementie. De provincie stimuleert functieverbreiding van dorpshuizen, het werken aan laaggeletterdheid, het tegengaan van eenzaamheid en het bevorderen van gezondheid.²⁵ In de p&c-stukken stelt de provincie als doel dat vanuit het project

---

¹⁸ We the North. (2021). Toekomstdocument We the North 2021-2024.

¹⁹ Website We the North, <https://www.wethenorth.org/we-the-north-0/>, benaderd op 4 oktober 2023.

²⁰ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 19.

²¹ Provincie Drenthe, Jaarstukken 2022, p. 167; Website Grenzkultur: <https://www.grenscultuur.eu/>, benaderd op 1 augustus 2023.

²² Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 21.

²³ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 21; Provincie Drenthe, Jaarstukken 2022, p. 169.

²⁴ Provincie Drenthe, Jaarstukken 2022, p. 167.

²⁵ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 53.

Podium Platteland meerdere projecten zijn opgestart of ondersteund, onder meer op het snijvlak van cultuur en sociaal.²⁶

Verbinding met vrijetijdseconomie

Net als bij de sociale agenda, geeft de provincie aan dat er veel raakvlakken zijn tussen het provinciale cultuurbeleid en beleid op het gebied van vrijetijdseconomie. Cultuurtoerisme kan volgens de provincie bijdragen aan de zichtbaarheid van Drenthe, een positief imago en extra inkomsten. Het financieren van evenementen op het snijvlak van cultuur en vrije tijd schaaft de provincie onder cultuurparticipatie en evenementen/festivals. Ze maakt budget vrij voor evenementen en festivals op het snijvlak van cultuur en vrije tijd.²⁷

2.4 Uitvoerende instellingen

Hieronder volgen de uitwerking van de drie sectoren waar wij met ons onderzoek bijilstaan: musea, podiumkunsten en evenementen. De provincie stelt voor de periode 2021-2024 € 22.588.422 beschikbaar voor musea, €2.520.000 voor podiumkunsten en € 2.672.000 voor evenementen en festivals.²⁸ Daarnaast stelt de provincie door middel van een incidentele regeling jaarlijks € 580.000 beschikbaar, onder meer voor projecten van musea, podiumkunsten en evenementen.²⁹

2.4.1 Musea

De provincie Drenthe telt bij het opstellen van de cultuurnota 54 musea. De provincie noemt drie functies van de musea: het zichtbaar maken van de Drentse cultuur en historie, een toeristische en economische functie en een sociale functie door inzet van vrijwilligers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De provincie wil blijven investeren in de Drentse musea met een focus op het Drents museum, de vijf musea van provinciaal belang en het Platform Drentse Musea.

De provincie kent het Drents Museum een unieke positie toe. Dit museum beheert de collectie van Drenthe en de gebouwen en de collectie zijn eigendom van de provincie.³⁰

Voor de status 'Museum van provinciaal belang' moeten musea aan zeven voorwaarden voldoen die betrekking hebben op Drentse geschiedenis en kunstgeschiedenis, aanbod, educatie, registratie, staf, toegankelijkheid en economie. De provincie werkte deze eisen in de nota nader uit.³¹

---

²⁶ Provincie Drenthe, Jaarstukken 2022, p. 168.

²⁷ Provincie Drenthe, Jaarstukken 2022, p. 169.

²⁸ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe

²⁹ Provincie Drenthe: [³⁰ Provincie Drenthe. \(2020\) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 31.](https://www.provincie.drenthe.nl/loket/producten-diensten/subsidie-incidentele/#:~:text=Met%20deze%20subsidieregeling%20wil%20de,hebben%20en%20een%20groot%20publieksbereik, benaderd op 17 oktober 2023.</p></div><div data-bbox=)

³¹ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe.

Het betreft de volgende musea:

- Herinneringscentrum Kamp Westerbork
- Nationaal Gevangenis­museum
- Hunebedcentrum
- Museum de Buitenplaats
- Museum de Proefkolonie

Door de financiering van het Platform Drentse Musea stelt de provincie dat kleinere musea ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.

2.4.2 Podiumkunsten

Bij de uitvoering van het beleid met betrekking tot de kunsten, wil de provincie succesvolle podiumuitvoeringen voor een breed publiek initiëren en ondersteunen door onder meer meerjarige subsidies voor een zestal gezelschappen.³² De provincie stelt een ontwikkelbudget beschikbaar voor nieuwe theaterproducties. Ze wil daarmee kleine en grotere producties op locatie faciliteren en daarmee bijdragen aan ‘het typisch Drentse productieklimaat’.³³ Daarnaast heeft ze extra aandacht voor jeugdtheater en locatietheater over aansprekende Drentse thema’s. Welke thema’s werkt de provincie niet in de nota uit.³⁴ Succesformules onder locatietheatervoorstellingen wil de provincie blijven steunen, waarbij zij koerst op globaal één grote en enkele kleinere producties per jaar.³⁵

2.4.3 Evenementen en festivals

Bij de organisatie van grote evenementen wil de provincie zo veel mogelijk aansluiten op bijzondere thema’s, zoals de herdenking van 350 jaar rampjaar (1672) of Vincent van Gogh die in 1883 in Drenthe aankwam en daar een tijd verbleef. Die laatste zou de vorm moeten krijgen van een expositie in het Drents Museum.

De provincie koerst op een beperkt aantal festivals van provinciaal belang. Hierbij legt zij de focus op festivals met “bewezen kwaliteit, uniciteit en publieksbereik” en op festivals met een groeipotentie.³⁶ Daarnaast wil de provincie meer landelijke subsidies voor Drentse festivals werven.

De provincie stelt onder het accent Samenwerking en Verbinding andere beleidsterreinen (zie paragraaf 2.3.4) dat zij subsidie vrijmaakt voor evenementen op het snijvlak van cultuur en vrije tijd. Dit zijn “evenementen die laagdrempelig toegankelijk zijn, afhankelijk zijn van vrijwilligersinzet en minimaal tien jaar bestaan.” De provincie selecteert samen met de twaalf Drentse gemeenten een aantal evenementen per gemeente.³⁷

---

³² Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe.

³³ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 39; E-mailwisseling met medewerker van de provincie Drenthe op 29 juni 2023.

³⁴ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe.

³⁵ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe.

³⁶ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 36.

³⁷ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 18.

2.5 Samenvattende bevindingen

- De provincie Drenthe legt haar culturele ambities vast in de Cultuurnota 2021-2024. De Drentse visie op cultuur heeft betrekking op het Drentse narratief. Zij benadert het beleid vanuit drie invalshoeken. Binnen de huidige nota legt zij ook een drietal accenten die binnen het beleid extra nadruk krijgen. De provincie werkt per cultuurveld uit wat ze daarbinnen wil bereiken. De verbinding tussen de visie, invalshoeken, accenten en uitvoering maakt de provincie niet expliciet in de cultuurnota.
- De provincie werkt in het programma We the North samen met de provincies Fryslân en Groningen en de gemeenten Assen, Emmen, Leeuwarden en Groningen aan onder andere talentontwikkeling.
- Op enkele punten bestaat overlap tussen de verschillende accenten: de provincie schaaft bijvoorbeeld de verbinding van de vrijetijdseconomie en cultuur onder de accenten Brede toegankelijkheid en Samenwerking.

Onderstaande tabel vat het cultuurbeleid van de provincie Drenthe samen.

Tabel 1: samenvatting Drents cultuurbeleid

Visie: Drenthe vertelt de vele verhalen van Drenthe over het leven van gisteren, vandaag en morgen			
Invalshoek/Accent	Kunstvorm	Uitwerking	Beoogde uitvoering
Cultuur en maatschappij		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inclusie, diversiteit en toegankelijkheid van cultuur stimuleren ▪ Verbinding cultuur en vrijetijdseconomie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Afstemmen van het aanbod en de bereikbaarheid van cultuur voor zoveel mogelijk doelgroepen ▪ Drents museum en musea van provinciaal belang optimaal toegankelijk voor publiek ▪ Inzetten evenementen en festivals op snijvlak cultuur en vrije tijd
Cultuur en erfgoed		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Drentse narratief onderdeel van cultuur 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nadruk Drentse (kunst)collecties bij musea. ▪ Verhaal van het Veen krijgt aandacht. ▪ Aansluiting op Drentse thema's ingeval van podiumkunsten
Cultuur, economie en ruimte		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cultuur is gids en inspiratiebron om grote maatschappelijke opgaven mede vorm te geven: energietransitie, krimp, klimaatverandering e.d. 	Geen beoogde uitvoering
Brede toegankelijkheid		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Culturele activiteiten voor een breed publiek toegankelijk maken ▪ Iedereen die dat wil moet kunnen deelnemen aan het culturele leven. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verlagen drempels om aan cultuuraanbod te kunnen deelnemen. Stimuleren vernieuwen cultureel aanbod voor aanspreken brede doelgroepen. ▪ Talent herkennen en stimuleren door onder meer talentwedstrijden en prijzen en jaarlijkse subsidie amateurpodiumkunsten.

Samenwerking		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Afstemming en aansluiting met Drentse Gemeenten ▪ Samenwerking met andere Noordelijke overheden vormgeven ▪ Netwerk met Duitsland uitbouwen ▪ Samenwerken met Rijk 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Regelingen voor gemeenten, onder meer culturele allianties en culturele impuls. ▪ We the North ▪ Netwerk grensstreek Nederland-Duitsland onderhouden en intensiveren ▪ Samenwerking met Rijk in de vorm van matchingsgelden voor Drenthe. Voor Noord-Nederland in zijn geheel een positieve beeldvorming en een sterke kunstinfrastructuur.
Verbinding andere beleidsterreinen		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verbinding sociale agenda stimuleren ▪ Verbinding vrijetijdseconomie stimuleren 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Functieverbreding van dorpshuizen, het werken aan laaggeletterdheid, het tegengaan van eenzaamheid en bevorderen van gezondheid. ▪ Subsidie vrijmaken voor evenementen op het snijvlak van cultuur en vrije tijd.
	Musea		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het zichtbaar maken van de Drentse cultuur en historie. ▪ Blijven investeren in de Drentse musea met een focus op het Drents museum, de vijf musea van provinciaal belang en het Platform Drentse Musea ▪ Veenpark als nieuw museum van provinciaal belang.
	Podiumkunsten		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Succesvolle podiumuitvoeringen voor een breed publiek initiëren en ondersteunen door onder meer meerjarige subsidies voor een zestal gezelschappen ▪ Ontwikkelbudget voor nieuwe theaterproducties ▪ Extra aandacht voor jeugdtheater en locatietheater over aansprekende Drentse thema's
	Evenementen en festivals		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo veel mogelijk aansluiten op bijzondere thema's, zoals de herdenking van 350 jaar rampjaar (1672) of Vincent van Gogh ▪ Een beperkt aantal festivals van provinciaal belang. ▪ Meer landelijke subsidies voor Drentse festivals. ▪ Subsidie vrijmaken voor evenementen op het snijvlak van cultuur en vrije tijd

3. Resultaten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staan we stil bij de manier waarop het cultuurbeleid bijdraagt aan het behalen van de culturele doelstellingen. We kijken naar wat de provincie gedaan heeft om de invalshoeken en accenten uit te voeren om op die manier bij te dragen aan haar doelstellingen.

De informatie in dit hoofdstuk geeft antwoord op deelvragen 2 en 3:

2. In hoeverre en op welke manier draagt het provinciale cultuur(subsidie)beleid bij aan het behalen van de culturele doelstellingen?
3. Op welke manier dragen de culturele instellingen bij aan het behalen van de provinciale doelstellingen?

Hieronder gaan we in op de inspanningen van de provincie en de resultaten van haar cultuurbeleid. We staan eerst stil bij de doelbereiking van de drie invalshoeken van het cultuurbeleid. Daarna gaan we in op de uitvoering en de resultaten daarvan. De notaperiode 2021-2024 loopt nog, waardoor niet alle resultaten van het beleid bekend kunnen zijn. Bijlage 4 toont informatie uit de beschikkingen, de doelen van de onderzochte instellingen en de bijdrage aan de provinciale strategieën. Die informatie vormt de basis van de beschreven resultaten in dit hoofdstuk.

3.2 Concretisering invalshoeken: subsidiebeoordeling instellingen

Zoals ook al paragraaf 2.2 staat, zette de provincie Drenthe haar beleid uit voorgaande periode grotendeels voort. Dit had te maken met de coronapandemie. De provincie wilde de instellingen zekerheid bieden en wegens de beperkte omvang van het aantal instellingen in Drenthe en het ontbreken van concurrentie kreeg iedereen een plek in de nota. In de nieuwe nota zal het een voorwaarde worden dat instellingen zich al hebben laten zien. Voor de nieuwe nota komt ook een toetsingskader voor nieuwe initiatieven.³⁸ De bedragen uit de huidige nota evenals de cultuurnota uit 2017-2020 zijn tot stand gekomen op basis van oudere nota's en eerdere subsidieverleningen. De beoordeling van eerdere subsidieverlening gebeurde op basis van (onder meer) het uitvoeringsbesluit subsidieverlening Cultuurnota 2013-2016 provincie

---

³⁸ Gebaseerd op een gesprek met een medewerker van de provincie Drenthe op 7 juni 2023.

Drenthe.³⁹ Bijlage 2 toont de criteria waarmee de provincie de subsidieaanvragen in die periode beoordeelde.

De provincie beoordeelde de instellingen op basis van (Artistieke) kwaliteit, Bereik (geografisch en sociaal), Vernieuwing van het kunst- en cultuuraanbod, Cultureel ondernemerschap en PR & marketing. Onderdeel van de criteria was dat instellingen die € 200.000 of meer aanvroegen de Code Cultural Governance (zie Kader I verderop) moesten toepassen.

Er is geringe overeenkomst te zien tussen de invalshoeken uit de huidige nota en de criteria uit 2013-2016. De volgende punten die voortvloeien uit de cultuurnota over 2013-2016 woog de provincie mee in de beoordeling van subsidieaanvragen.

1. herkenbare en onderscheidende culturele identiteit door behoud en ontwikkeling van het materiële en immateriële erfgoed;
2. a. onderscheidende kwaliteit kunst- en cultuuraanbod, toegesneden op verschillende doelgroepen door cultuur voor een breed publiek toegankelijk te maken en deelname te bevorderen;
b. platteland en de dorpen in het krimpgebieden vitaal en aantrekkelijk houden door het culturele aanbod op een hoog niveau te houden of te brengen;
3. versterken vestigingsklimaat en vrijetijdseconomie door inzet van kunst en cultuur;
4. versterken ruimtelijke kwaliteit door cultuurhistorie, archeologie en artistieke visie mee te laten sturen in ruimtelijke planvorming en gebiedsontwikkeling.

Het eerste criterium 'Herkenbare en onderscheidende culturele identiteit' komt in grote lijnen terug in de huidige nota, namelijk door het laten vertellen van het Drentse narratief bij culturele instellingen. Cultuur voor een breed publiek toegankelijk te maken komt ook terug in het huidige beleid.

---

³⁹ Overheid.nl: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR371686>, benaderd op 18 juli 2023.

Kader I: Gedragscodes voor de culturele sector

De drie gedragscodes voor de culturele sector hebben als doel de cultuursector toekomstbestendiger te maken.

De Raad voor Cultuur omschrijft de Fair Practice Code als volgt: “De Fair Practice Code kent vijf kernwaarden: solidariteit, transparantie, duurzaamheid, diversiteit en vertrouwen. Alle vijf deze kernwaarden zijn van belang en dienen nageleefd te worden. Er moet daarbij bijzondere aandacht zijn voor een eerlijke vergoeding ofwel *fair pay*, als onderdeel van de kernwaarde ‘solidariteit’. Beoordeling van de kernwaarden van de code door de raad vindt plaats als onderdeel van het beoordelingscriterium ‘bedrijfsmatige gezondheid’.”⁴⁰ In de huidige BIS-periode (zie kader II hieronder) hoeven instellingen de codes bij hun aanvraag alleen te beschrijven. De Raad voor Cultuur ziet het als logische volgende stap om de verwachtingen aan te scherpen met betrekking tot de naleving van de codes. Bij de beoordeling van de periode 2025-2028 zal de raad de naleving zwaar meewegen.⁴¹

De Code Cultural Governance heeft betrekking op goed bestuur en toezicht. Bestuur en Raad van Toezicht van een culturele instelling zijn verantwoordelijk voor het goed naleven van de acht principes van deze code. Die omvatten onder meer onafhankelijke bestuurders en toezichhouders en hun rolinvulling.⁴²

De Code Diversiteit & Inclusie heeft als doel om de culturele sector voor iedereen toegankelijk te maken, zowel als afnemer als werknemer. Diversiteit in de samenstelling van het personeel is een onderdeel hiervan evenals een divers aanbod en goede toegankelijkheid van cultuur.⁴³

De provincie Drenthe besloot bij de totstandkoming van de huidige cultuurnota zich nog niet te committeren aan de Fair Practice Code omdat zij beperkte middelen tot haar beschikking heeft.⁴⁴ Bij de andere twee codes stond de provincie Drenthe niet stil in de Cultuurnota.

Een motie in de Tweede Kamer leidde tot een onderzoek naar de daadwerkelijke kosten van de implementatie van de Fair practice code in de gehele culturele sector.⁴⁵ Het resultaat was een onderzoek naar de gevolgen van het gebruik van de Fair Practice Code bij meerjarig gesubsidieerde instellingen en festivals. Het rapport concludeerde dat de invoering van *fair pay* bij instellingen leidt tot hogere personele lasten. Bij gelijkblijvende overheids subsidies zijn instellingen gedwongen te kiezen tussen het terugbrengen van de hoeveelheid personeel of andere kosten te verminderen. Dat laatste kan ertoe leiden dat instellingen minder aanbod kunnen bieden.⁴⁶

Kader II: culturele basisinfrastructuur (BIS-regeling)

Eens per vier jaar adviseert de Raad voor Cultuur de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) over de toekenning van rijkssubsidies aan bepaalde culturele instellingen. In 2019 stelde de toenmalige Minister van OCW een extra budget vast en een herziene subsidieregeling om een culturele basisinfrastructuur (BIS) “die meer recht doet aan de samenhang én de diversiteit van het bestel en het publiek” in de hand te werken: de BIS-subsidie.⁴⁷ De instellingen die hiervoor in aanmerking kwamen zijn de zogenaamde BIS-instellingen. Bij aanvang van deze regeling kwam ook meer nadruk te liggen op *governance*, *Fair Practice*, *Diversiteit & Inclusie*.⁴⁸

⁴⁰ Raad voor Cultuur. (2023). Advies aanvraag- en beoordelingsprocedure BIS-advies 2025-2028. Raad voor Cultuur, p. 15.

⁴¹ Raad voor Cultuur. (2023). Advies aanvraag- en beoordelingsprocedure BIS-advies 2025-2028. Raad voor Cultuur, p. 15.

⁴² Raad voor Cultuur. (2023). Advies aanvraag- en beoordelingsprocedure BIS-advies 2025-2028. Raad voor Cultuur, p. 18.

⁴³ Raad voor Cultuur. (2023). Advies aanvraag- en beoordelingsprocedure BIS-advies 2025-2028. Raad voor Cultuur, pp. 17-18.

⁴⁴ Reactienota Gedeputeerde Staten bij Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, o.a. op pp. 38 en 52.

⁴⁵ Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Brief aan de Tweede Kamer, Onderwerp: Aanbieding onderzoek Fair Practice, 19 februari 2020. Betrof motie 32820 nr. 312 - Motie Asscher c.s. over de daadwerkelijke kosten van implementatie van de Fair Practice Code - Nieuwe visie cultuurbeleid, d.d. 4 juli 2019.

⁴⁶ SiRM. & PPMC i.o.v. Ministerie van OCW. (2020). Gevolgen van het gebruik van de Fair Practice Code. Rijksoverheid.

⁴⁷ Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur, p. 9.

⁴⁸ Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur.

Provinciale Adviescommissie Cultuur Drenthe

Een los van de provincie staande Adviescommissie Cultuur adviseert Gedeputeerde Staten over subsidieaanvragen die gebaseerd zijn op de Subsidieregeling Incidentele Culturele Projecten Drenthe. De provincie volgt de adviezen over subsidieaanvragen of gaat bij verschil van mening in gesprek met de commissie.⁴⁹ Daarnaast adviseert de commissie over het cultuurbeleid van de provincie Drenthe in algemene zin.⁵⁰ In de regel volgt de provincie deze adviezen.⁵¹ De Adviescommissie Cultuur komt in beeld bij de aanvraag van incidentele subsidies boven de € 20.000. Zij is niet betrokken bij de vaststelling van de meerjarige subsidiëring van culturele instellingen.

Monitoring en evaluatie

De provincie Drenthe heeft geen eigen monitorsysteem om de voortgang van het behalen van haar visie en invalshoeken te controleren. Ze liet bureau Berenschot tussen 2017-2020 jaarlijks een cultuurmonitor opstellen waarin aan de hand van de artistieke waarde, maatschappelijke, economisch en ruimtelijke waarde de staat van de Drentse cultuursector werd beschreven. Berenschot gaat in de cultuurmonitors in op de bedreigingen en kansen ten aanzien van deze waarden. Het laatste rapport over 2020 gaat ook in op de impact van de coronapandemie en kijkt terug op de beleidsperiode 2017-2020. Nadien zijn er geen monitors meer geweest. De provincie geeft aan dat er in de nieuwe notaperiode wel weer aandacht voor komt.⁵² In 2023 deed Berenschot een cultuurverkenning ter vervanging van de reguliere cultuurmonitor. Deze verkenning evalueert het beleid van de afgelopen jaren. Het rapport komt met politiek-bestuurlijke aanbevelingen over onder meer het budget voor cultuur, gerichtere samenwerking met gemeenten, effectievere inrichting van het beleid en hoe om te gaan met fair pay.⁵³

Van de accenten en (een deel van) de kunstvormen staan in de provinciale p&c-stukken per onderdeel een deel van de in de cultuurnota genoemde actiepunten, de beoogde resultaten en (in de jaarrekening) de status daarvan. De visie en invalshoeken staan er niet in.⁵⁴

3.3 Invalshoeken

3.3.1 Cultuur en maatschappij

De provincie wil dat zoveel mogelijk mensen met verschillende achtergronden en interesses kunnen delen in wat Drenthe aan kunst en cultuur te bieden heeft. Zij doelt hierbij op inclusie, diversiteit en toegankelijkheid; begrippen die zij niet nader uitwerkt in de nota. In de beschikkingen aan culturele instellingen komt aan bod op welke manier instellingen moeten

---

⁴⁹ Gebaseerd op interview senior regisseur cultuur provincie Drenthe, gehouden op 7 juni 2023

⁵⁰ Artikel 1 Reglement Provinciale Adviescommissie Cultuur Drenthe 2021-2024, vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Drenthe op 28 januari 2021. Provincie Drenthe.

⁵¹ Gebaseerd op een interview met de Adviescommissie Cultuur op 8 mei 2023.

⁵² Gebaseerd op een gesprek met een medewerker van de provincie Drenthe op 7 juni 2023.

⁵³ Berenschot i.o.v. Provincie Drenthe. (2023). Verkenning cultuurbeleid provincie Drenthe richting 2025-2028. Berenschot.

⁵⁴ Provincie Drenthe, Jaarstukken 2022, vanaf p. 166.

bijdragen aan inclusie en diversiteit. Kader III toont de duiding die de provincie aan toegankelijkheid en inclusie geeft in de beschikkingen. Diversiteit werkt ze ook daarin niet uit.⁵⁵

Kader III: Toegankelijkheid & Inclusie

“Ieder mens heeft dezelfde rechten. Daarom vindt de provincie Drenthe het van belang dat er aandacht is voor kwetsbare groepen in onze samenleving. Deze mensen staan ondanks de inzet van vele organisaties grotendeels nog steeds aan de zijlijn. Onder deze groep verstaan we onder andere mensen met beperkingen, LHBTI’ers en laaggeletterden. Iedereen moet toegang hebben tot voorzieningen, zoals gezondheidszorg, (openbaar) vervoer of een ontmoetingsplek in het dorp of de wijk. Wij vragen u als onze subsidierelatie dan ook het thema ‘Toegankelijkheid en inclusie’ ook in 2023 op de agenda te zetten en hieraan zoveel mogelijk invulling te geven bij al uw activiteiten.”⁵⁶

Veel instellingen houden geen gegevens bij van het bereiken van verschillende doelgroepen bezoekers, zoals jongeren, ouderen, neurodivergenten, LHBTQI+’ers en mensen in armoede. Instellingen organiseren wel enkele projecten en programma’s waarmee zij beogen mensen te trekken die niet vaak met cultuur in aanraking komen. Door gebrek aan gegevens zijn geen resultaten over het bereiken van die doelgroepen te noemen (zie ook het accent Brede toegankelijkheid in paragraaf 3.4.1.)

3.3.2 Cultuur en erfgoed

De verhalen van Drenthe moeten een inspiratiebron zijn voor professionals en amateurs in de sector. Concreet noemt de provincie het Verhaal van het Veen, het tonen van Drentse kunst en Drentse thema’s bij podiumkunsten. Welke andere Drentse thema’s de provincie wil benadrukken, werkt de provincie niet uit. Wegens gebrek aan gegevens en duiding is niet duidelijk wat de provincie op dit gebied heeft bereikt. Het Drentse narratief komt bij enkele instellingen overigens wel aan bod, in de vorm van thematische producties of (simpelweg) de focus van een instelling. Dit is niet bij alle instellingen het geval, vooral niet bij instellingen die in Noordelijk verband of landelijk opereren.

De ontwikkeling van het Verhaal van het Veen krijgt op verschillende manieren invulling. Een van de musea in Drenthe (Veenpark) richt zich grotendeels op dit thema.⁵⁷ De provincie geeft aan dat het budget voor de ontwikkeling van het Verhaal van het Veen bedoeld is voor de ontwikkeling van het Veenpark naar museum van provinciaal belang.⁵⁸ Op de website van Stichting Marketing Drenthe is een pagina ingericht waar verhalen van het veen staan.⁵⁹ Deze stichting krijgt subsidie van de provincie. Het Drents Museum heeft een collectie Schilders van Drenthe als onderdeel van haar vaste collectie.⁶⁰ Theatergezelschap Peergroup baseerde een productie op Drentse verhalen en laat de geschiedenis van Drenthe zien: de voorstelling ‘Bom’ ging over de nucleaire geschiedenis van Drenthe.

---

⁵⁵ De tekst komt in de beschikking van verschillende instellingen naar voren. In enkele gevallen geeft de provincie aan dat instellingen in hun jaarplan voldoende aandacht schenken aan dit onderwerp.

⁵⁶ Tekst uit de beschikking van een instelling. Deze tekst komt voor in de meeste beschikkingen die wij hebben onderzocht.

⁵⁷ Stichting Veenomemaal Veenpark. (2021). Masterplan 2021. Stichting Veenomemaal Veenpark.

⁵⁸ Gebaseerd op een e-mailwisseling met een medewerker van de provincie Drenthe op 29 juni 2023.

⁵⁹ Stichting Marketing Drenthe: <https://www.drenthe.nl/ontdek-oerdrenthe/verhalen-van-drenthe-veen>, benaderd op 28 juni 2023.

⁶⁰ Website Drents Museum: <https://drentsmuseum.nl/nl/collectie/schilders-van-drenthe>, benaderd op 28 juni 2023.

De provincie beoogt evenementen en festivals te relateren aan bijzondere thema's. Culturele gemeente Coevorden stond in 2022 stil bij het rampjaar 1672 in de vorm van een herdenking en een musical.⁶¹ In het Drents Museum zal van 11 september 2023 tot en met 7 januari 2024 een tentoonstelling van de Drentse periode van Vincent van Gogh te zien zijn.⁶²

3.3.3 Cultuur, economie en ruimte

De provincie Drenthe ziet cultuur als inspiratiebron om grote maatschappelijke opgaven mede vorm te geven. Als voorbeelden noemt ze energietransitie, klimaatadaptatie en krimp. De concrete uitwerking hiervan ontbreekt echter in de cultuurnota. Door gebrek aan duiding in de uitwerking van deze invalshoek en het ontbreken van gegevens op dit vlak, zijn resultaten op dit gebied niet na te gaan.

3.4 Accenten

3.4.1 Brede toegankelijkheid

Het eerste accent ligt op brede betrokkenheid en toegankelijkheid voor zo veel mogelijk doelgroepen. Door het programma Podium Platteland financierde de provincie mede projecten met als doel mensen met afstand tot cultuur te bereiken. Dit resulteerde in 18 projecten die betrekking hebben op een maatschappelijk thema, zoals armoede. Projecten hadden betrekking op een maatschappelijk thema (zoals armoede) en stimuleerden actieve cultuurparticipatie bij mensen die normaliter niet veel met cultuur in aanraking kwamen.⁶³ Hoeveel en wat voor deelnemers de 18 projecten trokken is onbekend.

Vernieuwing van cultureel aanbod en evenementen komt bij de onderzochte instellingen tot uiting in een steeds veranderend aanbod. Of dit daardoor bijdraagt aan de brede toegankelijkheid van cultuur is moeilijk na te gaan omdat de provincie vernieuwing niet nader definieert.

Bezoekersaantallen

Te zien in onderstaande tabel is dat de bezoekersaantallen van musea in 2020 en 2021 lager liggen dan voor de coronapandemie. Dit zijn cijfers van museumbezoekers van alle musea, inclusief de musea die geen financiering van de provincie kregen. In 2022 is een herstel te zien maar de bezoekersaantallen zijn nog steeds iets lager dan die voor corona.

---

⁶¹ Coevorden Culturele Gemeente: <https://www.cultureelcoevorden.nl/nieuws/speciale-herdenkingspenning-voor-coevorden/> en <https://www.cultureelcoevorden.nl/nieuws/3-7-9-en-11-december-musical-het-ontzet-van-coevorden/>, benaderd op 28 juni 2023.

⁶² Website Drents Museum: <https://drentsmuseum.nl/nl/van-gogh>, benaderd op 28 juni 2023.

⁶³ Website Podium Platteland: <https://podiumplatteland.nl/>, benaderd op 2 augustus 2023; Provincie Drenthe, Jaarstukken 2022, p. 170.

Tabel 2: aantal museumbezoekers provincie Drenthe

	Totaal Drenthe ⁶⁴	Provinciaal gefinancierde musea ⁶⁵
2017	706.000	602.594
2018	767.000	625.370
2019	811.262	582.672
2020	432.203	330.008
2021	475.066	338.492
2022	676.367	514.641

De meest recente cijfers over het aantal bezoeken aan voorstellingen zijn van 2021. Het aantal bezoeken aan voorstellingen ontwikkelde zich als volgt.⁶⁶

Tabel 3: aantal bezoekers aan voorstellingen (aantal x 1.000)

	2017	2018	2019	2020	2021
Theatervoorstellingen	27	20	21	11	6
Muziekvoorstellingen	56	60	61	19	10
Dans- en bewegingsvoorstellingen	5	3	4	3	-
Muziektheatervoorstellingen	27	38	36	15	-
Cabaret- en kleinkunstvoorstellingen	42	47	51	23	11
Bezoeken aan overige voorstellingen	40	43	38	25	3
Totaal	198	213	211	96	37

De bezoekersaantallen bij de onderzochte instellingen laten in 2022 wel een stijging zien, maar zijn nog niet op het niveau van voor corona. Zie Bijlage 4 voor het aantal bezoekers per onderzochte instelling. Totaalaantallen met betrekking tot evenementen (niet zijnde podiumkunsten) en festivals ontbreken.

3.4.2 Samenwerking

Gemeenten

Zoals paragraaf 2.3.4 al beschrijft, heeft de provincie enkele regelingen om samenwerking met de gemeente te bevorderen. Een daarvan is het Convenant Cultuurbeleid 2022-2024 waarin de provincie samen met de twaalf Drentse gemeenten uitvoering geven aan doelen, uitvoeringsdoelen en uitvoeringsafspraken uit het document “Samen Drenthe Cultuur 2022-

⁶⁴ Erfgoedmonitor: <https://s.abf.nl/ovUQCKOK>, benaderd op 2 augustus 2023. De cijfers van 2019-2022 zijn afkomstig uit de jaarverslagen van het Platform Drentse Musea: <https://platformdrentsemusea.nl/wie-zijn-wij/jaarverslag/>, benaderd op 2 augustus 2023.

⁶⁵ Cijfers over 2018-2022 afkomstig uit afkomstig uit de jaarverslagen van het Platform Drentse Musea: <https://platformdrentsemusea.nl/wie-zijn-wij/jaarverslag/>, benaderd op 2 augustus 2023. Die van 2017 hebben we apart opgevraagd en gekregen van het platform. We hebben de bezoekersaantallen van de in de huidige nota gefinancierde musea bij elkaar opgeteld.

⁶⁶ Cijfers van 2017 en 2018 komen van CBS StatLine, Professionele podiumkunsten; capaciteit, voorstellingen, bezoekers, regio: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/70077NED/table?dl=911C1>, benaderd op 2 augustus 2023. Deze cijfers zijn op provinciaal niveau, niet per instelling.

2024". Enkele regelingen, zoals de culturele allianties en Culturele Impuls, zijn terug te vinden in dit convenant. Alle gemeenten nemen hieraan deel.⁶⁷

Hieronder volgt per regeling een korte uitwerking van de inzet van de provincie op de drie andere regelingen.

- Ondersteuning HEMA-gemeenten: Drenthe wil de 'stedelijke' gemeenten Hoogeveen, Emmen, Meppel en Assen op maat ondersteunen vanwege hun regiofunctie door hun culturele aanbod. De invulling geschiedt vooral via de investeringsagenda.
- Culturele gemeente: om de twee jaar benoemt de provincie een Drentse gemeente tot 'de culturele gemeente van Drenthe'. 2021-2022 was dat gemeente Coevorden. In 2023-2024 is dat gemeente De Wolden.
- Maatwerk: de provincie gaat met elke gemeente afzonderlijk in gesprek over het mogelijk maken van bepaalde projecten in die gemeente. Een van de voorbeelden die de provincie aandraagt is de vernieuwing van het Van Gogh Huis in Nieuw-Amsterdam.⁶⁸

Investeringsagenda

De HEMA-gemeenten konden in 2021 uit het Regiostedenfonds, dat onderdeel is van de investeringsagenda, een aanvraag voor onder meer de versterking van hun cultuurvoorzieningen doen.⁶⁹ De focus van de investeringsagenda ligt meer op stedelijke ontwikkeling en de middelen zijn vrij te besteden.⁷⁰ De gemeenten hebben in 2021 voor in totaal € 14,4 miljoen aangevraagd.⁷¹ De gemeenten besteden het vooral aan verbeteringen van hun binnenstad en voor ruimtelijke ingrepen. Ter illustratie, de gemeente Hoogeveen zette het geld in voor aanpassingen aan Het Podium, een poppodium dat jongeren wil laten kennismaken met popcultuur.⁷²

We the North

In We the North werkt de provincie Groningen met de provincies Drenthe en Fryslân en de gemeenten Assen, Emmen, Groningen en Leeuwarden samen om talentontwikkeling een impuls te geven. Onderstaande figuur (uit 2018) toont het netwerk van deelnemende culturele instellingen van We the North. Hierin is te zien dat onder meer het NNO, Het Houten Huis en Peergroup partner zijn van het netwerk Station Noord 2.0, een netwerksamenwerking op het gebied van de talentontwikkeling van podiumkunstenaars. We the North financiert dit voor € 200.000 per jaar. Verder doet Stichting Kunst & Cultuur Drenthe via twee lijnen mee aan projecten binnen de popcultuursector.⁷³ Into Nature is als Drentse organisatie trekker van het netwerk Cultuur & Natuur, voor de ontwikkeling van talent op het snijvlak van kunst en landschap. Het Internationaal Filmfestival Assen (IFA) neemt deel aan de ontwikkeling van een noordelijke Filmhub in samenwerking met het landelijke Filmfonds.

---

⁶⁷ Drentse gemeenten en de provincie Drenthe, Convenant Cultuurbeleid 2022-2024; Provincie Drenthe, Jaarstukken 2022, p. 167.

⁶⁸ Gebaseerd op een e-mailwisseling met een medewerker van de provincie Drenthe op 29 juni 2023.

⁶⁹ Provincie Drenthe. (2020). Investeringsagenda, mooi voor elkaar! 2020-2023. Provincie Drenthe, p. 16.

⁷⁰ Gebaseerd op een e-mailwisseling met een medewerker van de provincie Drenthe op 29 juni 2023.

⁷¹ Provincie Drenthe, Subsidieregister tweede en derde kwartaal 2021; Provincie Drenthe, Subsidieregister vierde kwartaal 2021: De gemeenten Emmen en Assen elk € 4.550.000, de gemeenten Hoogeveen en Meppel elk € 2.650.000.

⁷² Gemeente Hoogeveen, Begroting 2022-2025, p. 17.

⁷³ Website We the North, <https://www.wethenorth.org/projecten/>, benaderd op 26 juni 2023.

Zoals paragraaf 2.3.4. al beschreef, werkte de provincie met enkele Duitse partijen samen in het project Grenzkultur. De samenwerking resulteerde tot eind 2021 in tentoonstellingen, podiumactiviteiten, actiedagen, films, workshops en publicaties.⁷⁶

Verder noemt de provincie in de nota een samenwerking tussen het Drents Museum en de Kunsthal Emden in de tentoonstelling The American Dream. Dit was in 2017-2018 en dus voordat de huidige cultuurnota liep.⁷⁷ Geen van de andere onderzochte instellingen heeft in haar verslaglegging aangegeven op welke manier zij de verbinding met Duitsland zoeken. Andere concrete resultaten van samenwerking tussen Drenthe en Duitsland zijn niet bekend.

3.4.3 Verbinding met andere beleidsterreinen

Door programma's en producties beoogt de provincie de verbinding tussen de cultuursector en andere beleidsterreinen tot stand te brengen. Volgens de provincie zijn dit het sociale domein, vrijetijdseconomie, energie en klimaat en ruimte. De provincie financierde evenementen en festivals op het snijvlak van cultuur en vrije tijd. Dit deed zij in de vorm van de 'Snijvlaksubsidie Cultuur & Vrijetijdseconomie'. In samenspraak met gemeenten stelt de provincie jaarlijks in totaal € 340.000 beschikbaar voor de Drentse gemeenten die op hun beurt in totaal 87 evenementen financierden.⁷⁸

Het Houten Huis had een productie waarin mensen met een fysieke en mentale beperking onderdeel van de cast waren. Verder werd bij de gemeente Groningen en gemeente Noordenveld een programma op touw gezet waarin gemeentelijke beleidsmedewerkers en mensen die armoede leven elkaar ontmoeten naar aanleiding van de voorstelling 'Hier valt niets te halen' van Peergroep en het Noord-Nederlands Toneel. Beleidsmedewerkers en mensen in armoede bezochten de voorstelling en hadden een nabespreking. In Groningen deden zo'n 435 mensen mee, in Noordenveld 84. Hiermee ontstond een verbinding tussen cultuur en de sociale agenda.

De provincie wilde bijdragen aan een functieverbreiding van dorpshuizen vanuit het beleidsterrein energie en klimaat. Hiervoor stelde ze een subsidie beschikbaar. 16 dorpshuizen deden mee aan een pilot, waarin ze experimenteerden met extra functies rond zorg, sport, cultuur en commerciële activiteiten. Eind 2022 zijn alle pilots afgerond. Bij enkele dorpshuizen zijn de extra functies blijvend.⁷⁹ Of hierdoor een blijvende verbinding tot stand is gekomen met andere beleidsterreinen is moeilijk na te gaan omdat een monitoringssysteem dat hier zicht op houdt ontbreekt.

---

⁷⁶ Provincie Drenthe, Jaarstukken 2022 p. 167; Website Grenzkultur: <https://www.grenscultuur.eu/>, benaderd op 1 augustus 2023; Website Stichting K&C: <https://www.kunstencultuur.nl/over-ons/portfolio/grenzkultur>, benaderd op 1 augustus 2023.

⁷⁷ Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 19.

⁷⁸ Provincie Drenthe, overzicht Snijvlaksubsidies Cultuur & Vrijetijdseconomie: https://www.provincie.drenthe.nl/publish/pages/120909/snijvlaksubsidies_cultuur_vrijetijdseconomie.pdf, benaderd op 2 augustus 2023; Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe, p. 37.

⁷⁹ Provincie Drenthe, Jaarstukken 2022, p. 170; BOKD. (2023). Slotbijeenkoms Experiment: Functieverbreiding dorpshuizen. BOKD. BOKD staat voor Brede Overleggroep Kleine Dorpen in Drenthe en is een organisatie die Drentse dorpshuizen ondersteunt en faciliteert.

3.5 Provinciale vergelijking

De drie provincies richten hun cultuurbeleid verschillend in. De provincie Groningen heeft achtjarig beleid en een vierjarige uitvoering, Drenthe en Fryslân hebben beide een vierjarig beleid en uitvoering. Groningen en Fryslân verlenen vierjarige subsidies. Drenthe doet dit bij enkele instellingen ook, maar de meeste instellingen krijgen een jaarlijkse subsidie. Groningen en Drenthe zetten in de huidige periode hun beleid uit de voorgaande periode grotendeels voort. In Fryslân is nieuw beleid ingevoerd en dat leidde tot een herverdeling van de financiële middelen voor cultuur. In de provincies Groningen en Fryslân adviseerde een externe adviescommissie Gedeputeerde Staten over de subsidieaanvragen. Gedeputeerde Staten van beide provincies verleenden vervolgens de subsidie. In Drenthe komt de externe adviescommissie uitsluitend in beeld bij incidentele subsidies. Drenthe stelt ook budgetten beschikbaar voor gemeenten om daar culturele activiteiten te organiseren. In Groningen en Fryslân komt dit minder nadrukkelijk naar voren.

Een overeenkomst tussen de provincies is dat ze zichzelf als doel stellen om het ‘eigen verhaal’ uit te dragen en hun cultuurbeleid daarop toespitsen. De provincies maken het ‘eigen verhaal’ onderdeel van de beoordeling en instellingen reflecteren erop in hun verantwoording. In Drenthe moeten instellingen zo mogelijk de vele verhalen van Drenthe vertellen. In Fryslân is het Ferhaal fan Fryslân een provinciale ambitie. De provincie Groningen wil met haar strategie Thuis in Groningen onder meer Groningse kunstenaars voor breed publiek brengen en het Nedersaksisch onderdeel laten zijn van het cultuurbeleid.

Geen van de provincies heeft een eigen monitoringssysteem waarmee ze het doelbereik van haar doelstellingen bijhoudt. Wel laten zij evaluaties uitvoeren:

- De provincie Drenthe liet in de afgelopen notaperiode jaarlijks een cultuurmonitor opstellen om de stand van zaken met betrekking tot de culturele infrastructuur in kaart te brengen. De cultuurmonitors gaven een beeld van waar de Drentse culturele sector voor staat en hoe deze sector waarde creëert. Dit gebeurde aan de hand van vier thema's (waarden) die in elk rapport consequent terugkomen, uitgesplitst in verschillende onderwerpen. De meest recente gaat over 2020.⁸⁰ In 2023 liet de provincie Drenthe een cultuurverkenning ter vervanging van de reguliere cultuurmonitor opstellen.⁸¹
- De provincie Fryslân liet in 2022 de regelingen Musea en Kunstinfrastructuur tussentijds evalueren. Het rapport gaat in op de bijdrage van de regelingen aan de ambities in de cultuurnota Nij Poadium. Conclusie was dat de regelingen in potentie een effectieve bijdrage aan de doelen van Nij Poadium leveren en dat veel nieuwe spelers onderdeel zijn van de culturele infrastructuur. Tegelijkertijd stelt de evaluatie dat het uitvoeringsproces nog niet op orde is en dat de provincie strategische keuzes moet maken: wil zij meer nieuwe spelers hebben of wil ze de basis versterken? In beide gevallen beveelt het rapport aan om hier in elk

---

⁸⁰ Berenschot i.o.v. Provincie Drenthe. (2022). Cultuurmonitor Drenthe 2017-2020 Editie 4 (informatie over 2020). Berenschot.

⁸¹ Berenschot i.o.v. Provincie Drenthe. (2023). Verkenning cultuurbeleid provincie Drenthe richting 2025-2028. Berenschot.

geval voldoende budget voor beschikbaar te stellen en een onderscheid te maken tussen grote (provinciale) instellingen en kleinere (lokale) instellingen.⁸²

- De provincie Groningen laat de Kunstraad Groningen haar beleid elke vier jaar evalueren. In de laatste evaluatie, van 2020, concludeerde zij dat de provincie cultuur op waarde schat maar dat de strategieën van de provincie te algemeen zijn en overlap bestaat tussen twee strategieën.⁸³

De provincie Groningen geeft de toepassing van de culturele codes een plek in de beoordeling van meerjarige subsidies voor culturele instellingen. De toepassing van de Code Cultural Governance is een verplichting om voor subsidie in aanmerking te komen. Instellingen moeten de Fair Practice Code toepassen of uitleggen waarom zij die (nog) niet kunnen toepassen. Hetzelfde geldt voor de Code Diversiteit & Inclusie. In Fryslân zijn de codes Culturele Governance en Diversiteit & Inclusie onderdeel van de algemene voorwaarden om in aanmerking te komen voor subsidie. De instellingen die meerjarige subsidiëring van Drenthe ontvangen zijn dezelfde als die van de vorige periode. De beoordeling op basis van onder andere de gedragscodes vond niet plaats. De laatste beoordeling is van 2013-2016 en toen was de Code Cultural Governance een van de codes waaraan instellingen moesten voldoen. De provincie Drenthe besloot bij de totstandkoming van de huidige cultuurnota zich nog niet te committeren aan de Fair Practice Code omdat zij beperkte middelen tot haar beschikking heeft. Bij de andere twee codes stond de provincie Drenthe niet stil in de huidige Cultuurnota.

Middelen

Onderstaande tabel laat de jaarlijkse subsidie voor musea, podiumkunsten en evenementen/festivals per provincie zien.⁸⁴

Tabel 4: jaarlijkse subsidiebedragen voor meerjarig gesubsidieerde musea, podiumkunsten en evenementen/festivals 2021-2024

	Drenthe	Fryslân	Groningen
Podiumkunsten	€ 630.000	€ 4.049.415	€ 855.675
Evenementen en festivals	€ 668.000		
Musea	€ 5.647.105	€ 4.891.484	€ 2.139.470

⁸² SIRA Consulting B.V. i.o.v. provincie Fryslân. (2022). Evaluatie subsidieregeling Musea en Kunstinfrastuctuur provincie Fryslân. SIRA Consulting B.V.

⁸³ Kunstraad Groningen (2020). Op steviger Grond: advies over de aanvragen van de culturele instellingen in de gemeente en provincie Groningen in het kader van de gemeentelijke en provinciale cultuurnota's 2021-2024. Kunstraad Groningen.

⁸⁴ Alleen de provincie Drenthe onderscheidt in haar cultuurbeleid podiumkunsten en evenementen/festivals. Zij geeft in haar nota totalen aan van 2021-2024. Wij hebben het jaarlijks bedrag berekend door die totalen te delen door vier. De totstandkoming van het bedrag van Fryslân is som van de toegekende subsidiebedragen en incidentele subsidiebedragen. Omdat enkele instellingen soms elk jaar vanuit meerdere potjes incidentele bedragen hebben gekregen en die bedragen per jaar nogal verschillen, hebben we het gemiddelde genomen van die bedragen. Incidentele bedragen uit één jaar hebben we bij elkaar opgeteld. De totstandkoming van het bedrag met betrekking tot evenementen/festivals en podiumkunsten in Groningen is het optellen van het bedrag van de uitvoerende kunstinstellingen en cultuurpijlers met betrekking tot festivals en evenementen. Het bedrag van musea bestaat uit de aan musea toegekende bedragen plus het bedrag voor het Groninger Museum.

Te zien is dat de provincie Fryslân jaarlijks meer subsidie beschikbaar stelt voor podiumkunsten en evenementen/festivals dan de andere twee provincies. Het bedrag voor musea ligt in Groningen wat lager dan in Drenthe en Fryslân.

Wat betreft de financiering door het Rijk, is opvallend dat de provincie Groningen relatief veel BIS-instellingen kent ten opzichte van Fryslân en Drenthe. Groningen telt er zeven, Fryslân drie en Drenthe één. De Groningse instellingen krijgen jaarlijks circa € 13,1 miljoen aan BIS-financiering, Fryslân ongeveer € 2,4 miljoen en Drenthe € 1 miljoen. De verdeling van de subsidie over de instellingen in relatie tot de rest van Nederland staat in Bijlage 5 van dit rapport.

3.6 Samenvattende bevindingen

- De provincie stelt voor de periode 2021-2024 in totaal ongeveer € 29,5 miljoen beschikbaar voor musea, podiumkunsten, culturele evenementen en festivals. Verder is voor deze periode circa € 6,8 miljoen beschikbaar voor kunsten. Voor musea stelt de provincie ongeveer € 23,3 miljoen beschikbaar.
- Eén Drentse instelling ontving vanuit de BIS financiering vanuit het Rijk. Het Drents Museum krijgt voor de periode 2021-2024 jaarlijks € 250.000.

Onderstaande tabel toont de inspanningen van de provincie en de resultaten tot nog toe van het cultuurbeleid op het gebied van musea, podiumkunsten en evenementen.

Tabel 5: Inspanningen en resultaten provinciaal cultuurbeleid

Visie: Drenthe vertelt de vele verhalen van Drenthe over het leven van gisteren, vandaag en morgen			
Invalshoek/Accent	Kunstvorm	Daadwerkelijke uitvoering	Resultaten
Cultuur en maatschappij		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Programma's en projecten die cultuurdeelname andere doelgroepen stimuleren, zoals Podium Platteland. (Zie ook accent Brede Toegankelijkheid). ▪ Opnemen van mensen met mentale of fysieke beperking in productie/cast. ▪ Fysieke toegankelijkheid krijgt (tekstueel) aandacht bij enkele instellingen. ▪ Drenthe subsidieerde indirect evenementen op snijvlak cultuur en vrije tijd. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aantal deelnemers van de 18 projecten uit Podium Platteland is onbekend. De meeste onderzochte instellingen houden geen gegevens bij van verschillende doelgroepen bezoekers, zoals jongeren, ouderen, mensen in armoede, neurodivergenten en LHBTQI+’ers. ▪ Enige diversiteit in cast en producties. ▪ Gegevens over fysieke toegankelijkheid ontbreken.
Cultuur en erfgoed		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Specialisatie Verhaal van Veen bij Veenpark (zie ook onder musea) en Marketing Drenthe besteedt aandacht aan het Verhaal van het Veen op de website. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Een concreet beeld van de resultaten op deze Drentse thema's ontbreken.

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Musea hebben tentoonstellingen met Drentse schilders. ▪ Drentse thema's niet uitgewerkt; wel invulling door enkele instellingen (zoals bij Peergroup). 	
Cultuur, economie en ruimte		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Door enkele programma's en producties op snijvlak cultuur. Zie ook Brede toegankelijkheid hieronder. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitwerking ontbreekt grotendeels, geen resultaat na te gaan.
Brede toegankelijkheid		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Middels programma Podium Platteland projecten voor mensen met afstand tot cultuur. ▪ Talentprijzen uitgereikt aan nieuw talent. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gegevens over aantallen mensen op afstand van cultuur die de instellingen bereiken ontbreken. ▪ Of talentprijzen bijdragen aan talentontwikkeling is niet bekend.
Samenwerking		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het Convenant Cultuurbeleid 2022-2024 beoogt samenwerking met Drentse gemeenten. Enkele regelingen, zoals de culturele allianties en Culturele Impuls, zijn terug te vinden in dit document. Alle gemeenten nemen deel aan dit convenant. ▪ In We the North werken culturele instellingen en overheden in Noord-Nederland samen aan netwerken en projecten voor onder andere talentontwikkeling. ▪ Project Grenzkultur al in 2021 afgerond, geen nieuwe projecten. ▪ Het Rijk stelt financiële middelen beschikbaar in de vorm van matchingsgelden. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ We the North leverde tussen 2017-2020 een aantal talentontwikkeling- en begeleidingstrajecten op: 51 opleidingsplekken voor beginnende theatermakers, binnen de popcultuur 59 opleidingsplekken en 55 in de beeldende kunst. Deze trajecten worden grotendeels voortgezet. ▪ Resultaten Convenant nog niet bekend. ▪ Geen nieuwe samenwerking tussen Drenthe en Duitsland. Resultaten op dit vlak niet bekend. ▪ Of door de matchingsgelden de samenwerking tussen Drenthe en het Rijks is verbeterd is onbekend.
Verbinding andere beleidsterreinen		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Subsidieregeling functieverbreiding dorpshuizen aan 16 dorpshuizen. Pilots omtrent extra functies rond zorg, sport, cultuur en commerciële activiteiten. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pilots afgerond, extra functies zijn bij enkele dorpshuizen blijvend. Of hierdoor een blijvende verbinding tot stand is gekomen met andere beleidsterreinen wordt niet geanalyseerd.
	Musea	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In totaal stelt de provincie Drenthe € 23.288.422 beschikbaar voor musea, waaronder het Drents Museum en vijf musea van provinciaal belang. ▪ Het budget voor de ontwikkeling van het Verhaal van het Veen voor de ontwikkeling van het Veenpark naar museum van provinciaal belang. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instandhouding Drents Museum en musea van provinciaal belang. ▪ Aandacht voor Verhaal van het Veen, eerste stappen voor Veenpark als Museum van Provinciaal belang zijn gezet.

	Podiumkunsten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De provincie stelt € 2.520.000 beschikbaar voor podiumkunsten, onder meer voor zes gezelschappen met als doel een breed publiek te bereiken. Gezelschappen treden in Drenthe, Fryslân en Groningen op. ▪ Drenthe stelt middelen voor grote en kleine evenementen beschikbaar. Het Ontwikkelbudget voor nieuwe theaterproducties valt hieronder. ▪ Locatietheater vindt plaats. Enkele instellingen voerden producties uit met Drentse thema's. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Veel instellingen houden niet bij wat de achtergrond van hun bezoekers is. Daardoor is niet na te gaan in hoeverre podiumuitvoeringen een breed publiek hebben bereikt. ▪ Besteding ontwikkelbudget is onduidelijk: niet af te leiden uit jaarstukken of subsidieregisters. Resultaten niet goed na te gaan.
	Evenementen en festivals	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De provincie stelt € 2.672.000 beschikbaar voor 10 Drentse evenementen en festivals. Enkele door Drenthe gefinancierde festivals krijgen subsidie via het Fonds Podiumkunsten. ▪ Tentoonstelling verblijf van Vincent van Gogh in Drents museum. ▪ Snijvlaksubsidie voor evenementen op het snijvlak van cultuur en vrije tijd. Gemeenten subsidieerde hiermee 87 evenementen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 10 festivals vinden doorgang. Aantal bezoekers (in Drenthe) van het door ons onderzochte festival is onbekend; landelijk trok het zo'n 150.000 bezoekers. ▪ Bedoeling was het ontwikkelen van festivals van provinciaal belang. Of dit ook gelukt is, is door ontbreken van duiding niet bekend.

4. Provinciale Coronamaatregelen

Begin 2020 ging Nederland op slot als gevolg van de uitbraak van COVID-19 (hierna; coronapandemie). Contact tussen mensen werd op verschillende manieren beperkt en de cultuursector viel stil. Dit had tot gevolg dat veel instellingen in zwaar weer kwamen. De manier waarop vraag en aanbod zich manifesteerden veranderde: er waren minder bezoekers (al dan niet gedwongen als gevolg van lockdowns),⁸⁵ de manier waarop cultuur werd beleefd en zich uitte paste zich aan de omstandigheden aan (meer digitaal) en de arbeidsmarkt van de cultuursector zakte in.

Verschillende overheden kwamen de cultuursector tegemoet met maatregelen om de grootste klappen op te vangen. Het Rijk kwam over de brug met financiering zoals de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW). In dit hoofdstuk staan we stil bij de maatregelen die de provincie nam om de impact van de coronapandemie te verminderen.

De informatie in dit hoofdstuk geeft antwoord op deelvraag 4:

4. Welke maatregelen namen de provincies in de coronaperiode ten aanzien van de culturele sector en wat was het effect van deze maatregelen?

4.1 Maatregelen tijdens de coronapandemie

De provincie Drenthe probeerde de impact van de coronapandemie op een aantal manieren te verminderen.

Gedeputeerde Staten vorderden subsidies voor activiteiten die door corona niet konden doorgaan van minder dan € 25.000 niet terug. Deze activiteiten moesten dan later wel doorgang vinden.⁸⁶ Bij subsidies van meer dan € 25.000, bekeken Gedeputeerde Staten in redelijkheid en billijkheid of de kosten die de instelling al had gemaakt in aanmerking kwamen voor vergoeding.⁸⁷ Verder gaven Gedeputeerde Staten coulance op de prestatie-eisen van culturele instellingen.⁸⁸

---

⁸⁵ Zie bijvoorbeeld de website van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS): <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/51/opnieuw-minder-bezoekers-in-nederlandse-musea>, benaderd op 21 februari 2023.

⁸⁶ Provincie Drenthe, Brief van de Provincie Drenthe aan culturele instellingen, Onderwerp: Coronavirus in relatie tot gesubsidieerde instellingen, 26 maart 2020.

⁸⁷ *Het coronavirus en de gevolgen voor uw subsidie - Provincie Drenthe*; In de regeling staat niet wat de provincie doet ingeval van een subsidie van precies € 25.000.

⁸⁸ Brief van de Provincie Drenthe aan culturele instellingen, Onderwerp: Coronavirus in relatie tot gesubsidieerde instellingen, 26 maart 2020.

Het Drents Museum kreeg in aanvulling op de € 500.000 die het kreeg vanuit het Mondriaan Fonds van de provincie € 500.000 aan noodsteun in 2020. Dit bedrag kreeg het museum uit het Drentse Noodfonds Cultuur.⁸⁹ Op twee momenten stelden Gedeputeerde Staten financiële steun beschikbaar aan de zes musea van Provinciaal belang. Zij kregen vanuit het Drentse Noodfonds Cultuur elk € 25.000.⁹⁰ Voor kleine musea stelde de provincie in 2020 € 1.000 per museum beschikbaar.⁹¹ Enkele theaters en podia maakten aanspraak op subsidie uit het Drentse Noodfonds Cultuur. Voor enkele projecten stelde de provincie ook nog apart budget beschikbaar, zoals compensatie voor een theaterproject dat tweemaal geen doorgang kon vinden (Veenbrand).⁹²

Voor kunstenaars en culturele instellingen gevestigd in Drenthe stelde de provincie € 50.000 beschikbaar in de Subsidieregeling culturele projecten coronacrisis Drenthe. Deze regeling had betrekking op projecten op het gebied van professionele kunst, amateurkunst en community art. De projecten moesten voortkomen uit of reageren op de coronacrisis, inhoudelijk of door de wijze van presenteren.⁹³ In het subsidieregister van de provincie Drenthe is te zien dat de subsidie met name naar verschillende kunstprojecten met corona en isolatie als thema ging.⁹⁴

Voor organisaties die sociaal culturele activiteiten organiseerden die afhankelijk waren van vrijwilligers stelde de provincie in 2021 via de gemeenten een bedrag van € 675.000 beschikbaar, onderverdeeld in maximale bedragen per gemeente.⁹⁵ De provincie verlengde deze regeling voor 2022 en stelde hetzelfde bedrag beschikbaar.⁹⁶ In 2021 kregen 6 Drentse gemeenten in totaal € 350.000 subsidie via deze regeling.⁹⁷ In 2022 kregen alle Drentse gemeenten subsidie via deze regeling, voor een bedrag van € 674.466.⁹⁸

Het Rijk en de provincie schoten tijdens de coronapandemie de instellingen snel te hulp. Instellingen waardeerden de bereikbaarheid, het begrip en coulance ten aanzien van de prestatie-eisen door alle overheden. De grotere instellingen hebben weinig gebruik gemaakt van de coronamaatregelen van de provincie. Instellingen die van het Ministerie van OCW subsidie ontvingen (BIS-instellingen) kregen vanuit de Rijksoverheid extra subsidie. Ingeval van de provincie Drenthe was dit alleen het Drents Museum. Al met al zijn alle instellingen die wij spraken tevreden over hoe de provincie inspeelde op de coronapandemie en vonden zij het voldoende om het hoofd boven water te houden. Veel instellingen complimenteerden de gedeputeerde die persoonlijk

---

⁸⁹ Provincie Drenthe, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Gevolgen coronacrisis. 25 augustus 2020.

⁹⁰ Provincie Drenthe, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Gevolgen coronacrisis. 25 augustus 2020; Provincie Drenthe, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Cultuur en corona, 16 november 2021.

⁹¹ Provincie Drenthe, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Gevolgen coronacrisis. 25 augustus 2020.

⁹² Provincie Drenthe, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Cultuur en corona, 16 november 2021.

⁹³ Artikel 2 Subsidieregeling culturele projecten coronacrisis Drenthe, geldend van 27 mei 2020 t/m 30 december 2020, [Vaststelling Subsidieregeling Snelloket culturele projecten coronacrisis Drenthe | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)

⁹⁴ Provincie Drenthe, Subsidieregister tweede kwartaal 2020, onder meer pp. 6 en 7.

⁹⁵ Subsidieregeling Frisse start na corona provincie Drenthe, geldend van 10 februari 2021 t/m 31 december 2021 [Subsidieregeling Frisse start na corona provincie Drenthe | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#) [Provinciaal blad 2022, 2896 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#); Provincie Drenthe, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Resultaten Subsidieregeling Frisse start na corona, 26 oktober 2021.

⁹⁶ Subsidieregeling Frisse doorstart na corona provincie Drenthe 2022, geldend van 14 maart 2022 t/m 1 september 2022

⁹⁷ Provincie Drenthe, Subsidieregister tweede en derde kwartaal 2021.

⁹⁸ Provincie Drenthe, Subsidieregister eerste en tweede kwartaal 2022.

contact opnam met de instellingen toen de lockdown inging om hen op het hart te drukken dat zij er niet alleen voor stonden.⁹⁹

4.2 Maatregelen na de coronapandemie

Corona had veel invloed op de culturele sector: werknemers vonden elders werk of schoolden zich om en bezoekersaantallen binnen de cultuursector bleven achter ten opzichte van de periode vóór corona. De provincie Drenthe besloot daarom eind 2022 extra steun te verlenen aan de culturele sector in de provincie.¹⁰⁰ Hiervoor stelde de provincie het programma 'Herstel en versterken Drentse cultuursector' vast, in samenspraak met het culturele veld. Voor de jaren 2023 en 2024 stelt de provincie in totaal € 660.000 beschikbaar.¹⁰¹ De provincie hoopte met dit programma ondersteuning te bieden bij het maken en uitvoeren van nieuwe producties en de positie van zzp'ers te versterken. De eerste vijf projecten die de provincie in dit kader subsidieert zijn in juni 2023 bekend.¹⁰² Er ligt geen regeling aan ten grondslag. Instellingen kunnen een aanvraag doen, Gedeputeerde Staten beslissen per aanvraag.¹⁰³

Het grootste euvel zit volgens alle instellingen die wij spraken in de nasleep van de coronapandemie. Het aantal bezoekers is nog niet vergelijkbaar met de periode voor corona. Daarnaast spelen een aantal andere factoren een rol: instellingen hebben te maken met een hele reeks ontwikkelingen na de voor hen al ingrijpende coronapandemie, zoals inflatie, gestegen energie- en brandstofprijzen. Maar ook personeelstekorten en de bekostiging van maatregelen in het kader van het landelijke verduurzamingsbeleid leiden bij instellingen tot hogere kosten, waardoor hun bedrijfsvoering op langere termijn in gevaar dreigt te komen. Volgens instellingen spelen alle overheden hier te weinig op in. De instellingen die we spraken gaven aan dat zij nog wel kunnen rondkomen maar dat de kosten niet verder moeten stijgen zonder afdoende indexatie of hulp op een andere manier. Volgens instellingen moeten overheden of hun prestatie-eisen bijstellen (dus minder activiteiten voor hetzelfde geld) of zorgen voor voldoende financiële middelen om de prestatie-eisen te halen. Hier komt bovenop dat instellingen in de toekomst te maken krijgen met de Fair Practice Code en moeten voldoen aan *fair pay* (zie kader I).¹⁰⁴

---

⁹⁹ Gebaseerd op interviews gehouden tussen 10 mei 2023 – 12 juni 2023 met zeven culturele instellingen.

¹⁰⁰ Website Provincie Drenthe: <https://www.provincie.drenthe.nl/actueel/nieuwsberichten/2022/december/provincie-drenthe-steunt-drentse-cultuur/>

¹⁰¹ Provincie Drenthe, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Plan herstel en versterking Drentse cultuursector, 20 december 2022.

¹⁰² Website Provincie Drenthe: <https://www.provincie.drenthe.nl/actueel/nieuwsberichten/2023/februari/nieuwe-dans-muziek-theatervoorstellingen/>

¹⁰³ Gebaseerd op een interview met een medewerker van de provincie Drenthe op 7 juni 2023

¹⁰⁴ Gebaseerd op interviews gehouden tussen 10 mei 2023 – 12 juni 2023 met zeven culturele instellingen.

4.3

Samenvattende bevindingen

- De provincie verleende coulance op de prestatie-eisen van culturele instellingen. Subsidiebedragen onder € 25.000 vorderde ze niet terug en bij andere bedragen ging ze na in hoeverre vergoeding hier redelijk voor was. Verder stelde de provincie via gemeenten geld voor instellingen die afhankelijk zijn van vrijwilligers beschikbaar. De provincie tuigde de Subsidieregeling culturele projecten coronacrisis Drenthe op voor projecten die de coronapandemie als thema hadden. Daarnaast stelde de provincie een aantal keer voor musea en voor podiumkunsten subsidie beschikbaar vanuit het Drentse Noodfonds Cultuur. Ook stelde ze incidenteel subsidie beschikbaar.
- De instellingen die wij spraken zijn tevreden over de snelheid waarmee de provincie hen te hulp schoot. Met name het contact vanuit de gedeputeerde werd gewaardeerd. De maatregelen waren volgens de instellingen voldoende.
- Om in te spelen op ontwikkelingen na corona stelde de provincie een programma vast om ondersteuning te bieden bij het maken en uitvoeren van nieuwe producties en de positie van zzp'ers te versterken. De eerste projecten waren in juni 2023 bekend.
- Instellingen geven aan in de toekomst wellicht problemen te krijgen als gevolg van prijsstijgingen door externe ontwikkelingen die na corona de kop op staken.

Bronnenlijst

Literatuur en beleidsstukken:

- Berenschot i.o.v. Provincie Drenthe. (2019). Cultuurmonitor Drenthe 2017-2020 Editie 1 (informatie over 2017)
- Berenschot i.o.v. Provincie Drenthe. (2020). Cultuurmonitor Drenthe 2017-2020 Editie 2 (informatie over 2018)
- Berenschot i.o.v. Provincie Drenthe. (2021). Cultuurmonitor Drenthe 2017-2020 Editie 3 (informatie over 2019)
- Berenschot i.o.v. Provincie Drenthe. (2022). Cultuurmonitor Drenthe 2017-2020 Editie 4 (informatie over 2020)
- BOKD. (2023). Slotbijeenkomst Experiment: Functieverbreiding dorpsuizen. BOKD
- Drentse gemeenten en de provincie Drenthe, Convenant Cultuurbeleid 2022-2024
- Gemeente Hoogeveen, Begroting 2022-2025
- Kunstraad Groningen (2020). Op steviger Grond: advies over de aanvragen van de culturele instellingen in de gemeente en provincie Groningen in het kader van de gemeentelijke en provinciale cultuurnota's 2021-2024. Kunstraad Groningen.
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Brief aan de Tweede Kamer, Onderwerp: Aanbieding onderzoek Fair Practice, 19 februari 2020
- Provincie Drenthe Brief van de Provincie Drenthe aan culturele instellingen, Onderwerp: Coronavirus in relatie tot gesubsidieerde instellingen, 26 maart 2020
- Provincie Drenthe, Algemene subsidieverordening provincie Drenthe 2017
- Provincie Drenthe, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Plan herstel en versterking Drentse cultuursector, 20 december 2022
- Provincie Drenthe, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Gevolgen coronacrisis. 25 augustus 2020
- Provincie Drenthe, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Cultuur en corona, 16 november 2021
- Provincie Drenthe, Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Onderwerp: Resultaten Subsidieregeling Frisse start na corona, 26 oktober 2021
- Provincie Drenthe, Coalitieakkoord 'Drenthe, mooi voor elkaar!' 2019-2023
- Provincie Drenthe, Jaarstukken 2022
- Provincie Drenthe, Reglement Provinciale Adviescommissie Cultuur Drenthe 2021-2024
- Provincie Drenthe, Subsidieregeling culturele projecten coronacrisis Drenthe
- Provincie Drenthe, Subsidieregeling Cultuurmakersloket Drenthe
- Provincie Drenthe, Subsidieregeling Frisse start na corona provincie Drenthe
- Provincie Drenthe, Subsidieregeling Incidentele Culturele projecten Drenthe
- Provincie Drenthe, Subsidieregeling investeringen kleine en middelgrote Drentse Musea
- Provincie Drenthe, Subsidierregister eerste en tweede kwartaal 2022
- Provincie Drenthe, Subsidierregister tweede en derde kwartaal 2021
- Provincie Drenthe, Subsidierregister tweede kwartaal 2020
- Provincie Drenthe, Uitvoeringsbesluit subsidie culturele gemeente van Drenthe
- Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe.
- Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024

- Raad voor Cultuur. (2020). Onderweg naar overmorgen: naar een wendbare en weerbare culturele en creatieve sector. Raad voor Cultuur
- Raad voor Cultuur. (2023). Advies aanvraag- en beoordelingsprocedure BIS-advies 2025-2028. Raad voor Cultuur
- SIRA Consulting B.V. i.o.v. provincie Fryslân. (2022). Evaluatie subsidieregeling Musea en Kunstinfrastuctuur provincie Fryslân. SIRA Consulting B.V.
- Stichting Platform Drentse Musea, jaarverslag 2021
- Stichting Veenomenaar Veenpark. (2021). Masterplan 2021. Stichting Veenomenaar Veenpark
- We the North, Subsidieregeling We the North 2022-2024
- We the North. (2021). Toekomstdocument We the North 2021-2024

Subsidieaanvragen en jaarverslagen (tussen haakjes jaartal jaarverslag):

- Drents Museum
- Het Houten Huis (2022)
- Hunebedcentrum
- Noord-Nederlands Orkest (2022)
- Noord-Nederlands Toneel / Club Guy & Roni (2022)
- Peergroup
- Popronde

Websites:

- Bosgra Onderzoek: <https://www.bosgraonderzoek.nl/eigenschappen/plandocheckact-pdca-cyclus/>
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS): <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/51/opnieuw-minder-bezoekers-in-nederlandse-musea>
- CBS Statline: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/70077NED/table?dl=911C1>
- Coevorden Culturele Gemeente: <https://www.cultureelcoevorden.nl/nieuws/speciale-herdenkingspenning-voor-coevorden/>
- Coevorden Culturele Gemeente: <https://www.cultureelcoevorden.nl/nieuws/3-7-9-en-11-december-musical-het-ontzet-van-coevorden/>
- Drents Museum: <https://drentsmuseum.nl/nl/collectie/schilders-van-drenthe>
- Drents Museum: <https://drentsmuseum.nl/nl/van-gogh>
- Erfgoedmonitor: <https://s.abf.nl/ovUQCKOK>
- Grenzkultur: <https://www.grenscultuur.eu/>
- Platform Drentse Musea: <https://platformdrentsemusea.nl/wie-zijn-wij/jaarverslag/>
- Podium Platteland: <https://podiumplatteland.nl/>
- Provincie Drenthe, Subsidieregeling Frisse doorstart na corona provincie Drenthe 2022: [Subsidieregeling Frisse start na corona provincie Drenthe | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)
- Provincie Drenthe: [Het coronavirus en de gevolgen voor uw subsidie - Provincie Drenthe](#)
- Provincie Drenthe: [Vaststelling Subsidieregeling Snelloket culturele projecten coronacrisis Drenthe | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)
- Provincie Drenthe: https://www.provincie.drenthe.nl/publish/pages/120909/snijvlaksubsidies_cultuur_vrijtijdseconomie.pdf
- Raad voor Cultuur, Onderweg naar overmorgen. Naar een wendbare en weerbare culturele en creatieve sector: [advies-onderweg-naar-overmorgen.pdf \(overheid.nl\)](#)
- Samen Cultuurmaken: <https://cultuurparticipatie.nl/subsidie-aanvragen/59/samen-cultuurmaken-2022-2024>
- Six Sigma: <https://www.sixsigma.nl/artikelen/wat-is-de-pdca-cyclus>
- Stichting Marketing Drenthe: <https://www.drenthe.nl/ontdek-oerdrenthe/verhalen-van-drenthe-veen>

- Stichting Platform Drentse Musea: [2021_Jaarverslag_Platform_Drentse_Musea.pdf \(platformdrentsemusea.nl\)](#)
- Stichting Platform Drentse Musea: [Ondersteuning van Drentse musea | Platform Drentse Musea](#)
- Subsidieregeling culturele projecten coronacrisis Drenthe: [Vaststelling Subsidieregeling Snelloket culturele projecten coronacrisis Drenthe | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)
- We the North, <https://www.wethenorth.org/projecten/>

Bijlage 1: Lijst met geïnterviewde personen

Functie

Senior Beleidsmedewerker Cultuur (We the North) provincie Drenthe
Zakelijk leider Het Houten Huis
Zakelijke leiding / bestuurder Stichting Popwaarts
Zakelijk directeur Peergroup
Algemeen directeur NNO
Controller NNO
Zakelijk directeur Drents Museum
Senior Beleidsadviseur Cultuur provincie Drenthe
Hoofd Publiek Drents Museum
Artistiek leider Het Houten Huis
Voorzitter Adviescommissie cultuur Drenthe
Directeur Stichting Kunst & Cultuur
Directeur Hunebedcentrum

Bijlage 2:

Beoordelingscriteria

cultuursubsidieregeling

Hieronder staat de tekst uit het Uitvoeringsbesluit subsidieverlening Cultuurnota 2013-2016 provincie Drenthe. Op basis van deze subsidieregeling zijn instellingen beoordeeld, onder meer voor meerjarige subsidie. De regeling is vervallen op 31 december 2016. Er is tevens een uitvoeringsregeling subsidieverlening incidentele projecten Cultuurnota De Verbeelding van Drenthe 2017-2020. Die gaat echter alleen over incidentele cultuursubsidie. Deze regeling verviel op 31 december 2020.

Artikel 1 Toepasselijkheid Algemene subsidieverordening Drenthe 2012 (ASV)

Op het aanvragen, verstrekken en vaststellen van subsidies op grond van dit uitvoeringsbesluit is de

Algemene subsidieverordening Drenthe 2012 van toepassing.

Artikel 2 Doelstellingen en criteria

1. Regels die gelden voor alle aanvragen zijn verwoord in de artikelen 1 tot en met 9. Criteria voor de toetsing van aanvragen specifiek binnen de hieronder genoemde doelstellingen, zijn verwoord in de bijlage bij dit uitvoeringsbesluit.

2. Voor de periode 2013-2016 zijn de volgende doelstellingen in de cultuurnota geformuleerd waarvoor subsidie kan worden aangevraagd:

1. herkenbare en onderscheidende culturele identiteit door behoud en ontwikkeling van het materiële en immateriële erfgoed;

2.a. onderscheidende kwaliteit kunst- en cultuuraanbod, toegesneden op verschillende doelgroepen door cultuur voor een breed publiek toegankelijk te maken en deelname te bevorderen;

2.b. platteland en de dorpen in het krimpgebied vitaal en aantrekkelijk houden door het culturele aanbod op een hoog niveau te houden of te brengen;

3. versterken vestigingsklimaat en vrijetijdseconomie door inzet van kunst en cultuur;

4. versterken ruimtelijke kwaliteit door cultuurhistorie, archeologie en artistieke visie mee te laten sturen in ruimtelijke planvorming en gebiedsontwikkeling.

Artikel 3 Indiening van de aanvraag

1. Subsidies worden alleen verstrekt aan aanvragers die rechtspersoonlijkheid bezitten. Indien de subsidie € 200.000,-- of meer bedraagt, wordt van de aanvrager verwacht dat hij voldoet aan de eisen van 'cultural governance'.

2. Subsidie kan aangevraagd worden voor een incidentele activiteit of project.
3. Alle aanvragen moeten worden ingediend op een door Gedeputeerde Staten vastgesteld formulier en gaan vergezeld van:
  - a. een activiteitenplan als bedoeld in de ASV Drenthe 2012, artikel 1, lid h;
  - b. een begroting inclusief een dekkingsplan als bedoeld in de ASV Drenthe 2012, artikel 13, lid b;
  - c. een marketing- en PR-plan.

Artikel 4 Subsidieplafond

1. Gedeputeerde Staten kunnen voorafgaand aan een kalenderjaar bepalen welk deel van de voor uitvoering van de Cultuurnota 2013-2016 begrote middelen binnen het kalenderjaar beschikbaar is voor het verstrekken van incidentele subsidies.
2. Gedeputeerde Staten kunnen binnen het in het eerste lid bedoelde subsidieplafond (voorlopige) deelplafonds aanwijzen en kunnen lopende het kalenderjaar de hoogte van de deelplafonds wijzigen.
3. Gedeputeerde Staten kunnen per deelplafond specifieke regels vaststellen voor verstrekking van subsidies.

Artikel 5 Algemene weigeringsgronden

1. Subsidie wordt in elk geval geweigerd indien:
  - a. de voorgenomen activiteiten tot het/de reguliere werk/taken van de aanvrager of andere, al dan niet door de provincie gesubsidieerde instellingen behoren;
  - b. de te verstrekken subsidie minder zou bedragen dan € 2.500,-- (dit in afwijking van de ASV);
  - c. de activiteiten in onvoldoende mate een inhoudelijk culturele of educatieve component hebben;
  - d. projecten, activiteiten en programma's niet op bovengemeentelijke of (boven)provinciale schaal worden uitgevoerd en/of geen duidelijk bovengemeentelijke of (boven)provinciale uitstraling hebben.
2. Subsidie wordt alleen verstrekt voor zover dit voor de uitvoering van de activiteiten waarvoor subsidie wordt gevraagd, nodig is.

Artikel 6 Toetsing subsidieaanvraag

1. Gedeputeerde Staten kunnen alvorens een besluit te nemen op de aanvraag, de aanvraag voor advies voorleggen aan de door hen ingestelde externe Adviescommissie Cultuur of andere door hen aan te wijzen deskundigen.
2. Aanvragen voor subsidies ten bedrage van € 20.000,-- en hoger worden in principe voorgelegd aan de adviescommissie als bedoeld in het eerste lid, tenzij op grond van dit uitvoeringsbesluit blijkt dat de subsidieaanvraag zonder extern deskundig inhoudelijk advies kan worden afgedaan.
3. Aanvragen voor nieuwe initiatieven en/of nieuwe activiteiten die minder dan € 20.000,-- bedragen, kunnen worden voorgelegd, als een (artistiek) kwaliteitsoordeel van doorslaggevend belang is.
4. Dit uitvoeringsbesluit is voor de Adviescommissie Cultuur richtinggevend voor haar advisering over aanvragen om subsidie.

Artikel 7 Afwijkingsbevoegdheid

In naar hun oordeel bijzondere gevallen kunnen Gedeputeerde Staten afwijken van het bepaalde in dit uitvoeringsbesluit.

Artikel 8 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit uitvoeringsbesluit treedt in werking op de dag waarop het in het Provinciaal Blad bekend is gemaakt en heeft alsdan terugwerkende kracht tot 27 mei 2015. Dit uitvoeringsbesluit vervalt van rechtswege op 31 december 2016.
2. Op de tot het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening verstrekte subsidies die nog niet voor die datum zijn vastgesteld, blijft het oude Uitvoeringsbesluit subsidieverlening Cultuurnota 2013-2016, Provinciaal Blad 2012, nummer 27, van toepassing.
3. Dit uitvoeringsbesluit kan worden aangehaald als Uitvoeringsbesluit subsidieverlening Cultuurnota 2013-2016.

Toelichting

Thema en doelen subsidieprogramma Cultuurnota 2013-2016 *Oude wereld, nieuwe mindset*

De provincie Drenthe staat voor een herkenbare en onderscheidende culturele identiteit en een daarbij passend cultureel aanbod van hoge kwaliteit. Het provinciaal cultuurbeleid 2013-2016 richt zich op een juiste mix en onderlinge versterking van de drie pijlers: de intrinsieke waarde, de ruimtelijke waarde en de sociaal-economische waarde van kunst en cultuur voor Drenthe.

Uitgangspunt daarbij vormt Drenthe zelf: een oeroud gebied met bijzondere cultuurschatten. In onze benadering gaan we uit van nieuwe gedachten en moderne methoden. Kortom: een oude wereld, met en nieuwe mindset.

Om dit te bereiken speelt de provincie een faciliterende, verbindende en ontwikkelende rol. Deze rol is onderscheidend en aanvullend op die van de twee andere overheden, rijk en gemeenten.

Hieruit vloeien voor ons de eerder genoemde doelstellingen voor de periode 2013 - 2016 voort:

1. herkenbare en onderscheidende culturele identiteit door behoud en ontwikkeling van het materiële en immateriële erfgoed;
- 2.a. onderscheidende kwaliteit kunst- en culturaanbod, toegesneden op verschillende doelgroepen door cultuur voor een breed publiek toegankelijk te maken en deelname te bevorderen;
- 2.b. platteland en de dorpen in het krimpgebieden vitaal en aantrekkelijk houden door het culturele aanbod op een hoog niveau te houden of te brengen;
3. versterken vestigingsklimaat en vrijetijdseconomie door inzet van kunst en cultuur;
4. versterken ruimtelijke kwaliteit door cultuurhistorie, archeologie en artistieke visie mee te laten sturen in ruimtelijke planvorming en gebiedsontwikkeling.

Toelichting artikel 3, indiening aanvraag

1. Voor een nadere toelichting op het begrip 'cultural governance', zoals aangeduid in artikel 3, lid 1, verwijzen wij naar de Code Cultural Governance. Deze is te vinden via onderstaande link. <http://www.cultuur-ondernemen.nl/culturele-organisaties/cultural-governance>.

2. De subsidieregeling kent geen fatale indieningsdata, echter voor de behandeling van subsidieaanvragen hanteren wij drie behandelrondes per jaar in verband mogelijke inzet van de Provinciale Adviescommissie:

- a. 1 februari
- b. 1 mei (in 2015: 21 juni).
- c. 1 oktober

Bijlage Specifieke toetsingscriteria per doelstelling

Specifieke toetsingscriteria per doelstelling

B. Subsidies voor Podiumkunsten en Musea	
B.1	Professionele podiumkunsten
	De provincie verleent in eerste instantie subsidies aan de in de cultuurnota genoemde podiumkunstgezelschappen ten behoeve van de uitvoering van jaarplannen of meerjarenplannen. Indien er budget overblijft, kan dat worden ingezet voor projecten die ook op incidentele basis zorgen voor een kwalitatief hoogstaand en vernieuwend aanbod aan professionele podiumkunsten in Drenthe.
	Maximale subsidiebijdrage: De subsidie bedraagt maximaal 25 % van de door Gedeputeerde Staten aanvaardbaar geachte kosten.
<i>Toetsingscriteria</i>	<i>Toelichting</i>
(Artistieke) kwaliteit	De kwaliteit toetsen wij bijvoorbeeld aan de hand van: de (artistieke) visie (artistiek-inhoudelijke samenhang, authenticiteit, originaliteit, etc.), CV's van betrokken personen, ervaringen met eerdere projecten/ producten van betrokkenen, voorbeeldmateriaal; een regieconcept, manuscript, schetsontwerpen, etc.
Bereik (geografisch en sociaal)	Het bereik toetsen wij bijvoorbeeld aan: het geografisch gebied waarop de activiteit zich richt: de activiteiten moeten een bovenlokaal bereik hebben over meerdere gemeenten of regio's binnen de provincie Drenthe, het aantal te bereiken bezoekers of deelnemers. het aantal speelbeurten in Drenthe zorgt voor een evenwichtige spreiding van het aanbod en van diversiteit in het aanbod (theater, jeugdtheater, muziek, (jeugd)dans)
Vernieuwing van het kunst- en cultuuraanbod	De aanvraag dient blijk te geven van: onderscheidend naar inhoud, opzet en uitvoering ten opzichte van het huidige kunst- en cultuuraanbod, bijdrage aan een ontwikkelingsfunctie (talentontwikkeling, voorbeeldfunctie)
Cultureel ondernemerschap	Het cultureel ondernemerschap toetsen wij bijvoorbeeld aan: de verhouding tussen enerzijds artistieke ambities en anderzijds toegankelijkheid en publieksvoorkeuren, de mate waarin van de deelnemers dan wel afnemers een redelijke bijdrage dan wel vergoeding wordt gevraagd, de inzet om andere financiers dan de overheid te vinden: de exploitatie kent minimaal 30 % eigen inkomsten (= geen structurele overheidssubsidie).

	Startende organisaties krijgen twee jaar de tijd om naar deze norm toe te groeien, het netwerk van de aanvrager en de mate waarin dit wordt uitgebreid, het draagvlak voor de activiteiten
PR & marketing	De aanvraag dient blijk te geven van: een doordachte en realistische publieksbenadering. Dit komt tot uiting in een concreet PR-plan, aansluiting van methode(s) bij de gekozen doelgroep(en), waar aan de orde met inzet van sociale media
B.2	Musea van provinciale betekenis
	De provincie verleent in eerste instantie subsidies aan de in de cultuurnota genoemde musea ten behoeve van de uitvoering van jaarplannen of meerjarenplannen. Indien er budget overblijft, kan dat worden ingezet voor projectmatige activiteiten van deze in de cultuurnota genoemde musea van provinciale betekenis, bij hun ontwikkeling tot gebiedstrekkers met een groeiend publieksbereik en een regionale toeristische en economische spin-off
	Maximale subsidiebijdrage: De subsidie bedraagt maximaal 25 % van de totaalbegroting
<i>Toetsingscriteria</i>	<i>Toelichting</i>
(Artistieke) kwaliteit	De kwaliteit toetsen wij bijvoorbeeld aan de hand van: de (artistieke) visie (artistiek-inhoudelijke samenhang, authenticiteit, originaliteit, etc.), CV's van betrokken personen, ervaringen met eerdere projecten/ producten van betrokkenen, voorbeeldmateriaal; schetsontwerpen, het tentoonstellingsprogramma en educatieve programma, etc.
Bereik (geografisch en sociaal)	Het bereik toetsen wij bijvoorbeeld aan: het geografisch gebied waarop de activiteit zich richt: de activiteiten moeten een bovenprovinciaal bereik hebben over meerdere gemeenten of regio's binnen de provincie Drenthe, de mate waarin mensen van buiten Drenthe worden bereikt, verbreding van doelgroepen, de mate van aantrekkingskracht op doelgroepen, waaronder dag- en verblijfstoeristen
Vernieuwing van het kunst- en cultuuraanbod	Vernieuwing van het kunst- en cultuuraanbod toetsen wij bijvoorbeeld aan: de mate waarin een bijdrage wordt geleverd aan het versterken van de identiteit van Drenthe cq aan het Verhaal van Drenthe, de mate waarin een impuls wordt gegeven aan economische (oa. toerisme) bedrijvigheid, de mate waarin een bijdrage wordt geleverd aan de ruimtelijke kwaliteit van het gebied, de mate waarin een bijdrage wordt geleverd aan het versterken van de culturele infrastructuur op programmatisch vlak door (EU) samenwerking van culturele organisaties, het onderscheidend vermogen in inhoud, opzet en uitvoering van het kunst- en cultuuraanbod
Cultureel ondernemerschap	Het cultureel ondernemerschap toetsen wij bijvoorbeeld aan: de verhouding tussen enerzijds artistieke ambities en anderzijds toegankelijkheid en publieksvoorkeuren,

	<p>de mate waarin van de deelnemers dan wel afnemers een redelijke bijdrage dan wel vergoeding wordt gevraagd, de inzet om andere financiers dan de overheid te vinden; het netwerk van de aanvrager en de mate waarin dit wordt uitgebreid, het draagvlak voor de activiteiten</p>
PR & marketing	<p>De aanvraag dient blijk te geven van: een doordachte en realistische publieksbenadering. Dit komt tot uiting in een concreet PR-plan aansluiting van gevolgde methode(s) bij de gekozen doelgroep(en). Waar aan de orde met inzet van sociale media</p>

Bijlage 3: PDCA-cyclus subsidieverleningsproces

105

Stap	Uitwerking
<p>Plan: plannen van activiteiten en stellen van doelen</p> <p><i>Heeft de provincie Drenthe doelstellingen? Hoe streeft zij die na en hoe meet de provincie het behalen ervan? Zijn het vormvereisten bij aanvragen?</i></p>	<p>De provincie Drenthe benoemt in haar Cultuurnota 2021-2024 de visie van de provincie: cultuur vertelt het verhaal van het verleden, het heden en de toekomst van Drenthe. Cultuur is daarbij toegankelijk is voor iedereen. “Cultuur in Drenthe is rijk, divers en onderscheidend.” De provincie streeft naar een rijk, divers en onderscheidend cultuuraanbod waarin iedereen kan delen. Met het cultuurbeleid richt de provincie zich op drie invalshoeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cultuur en maatschappij: zoveel mogelijk mensen, met verschillende achtergronden in interesses, laten delen in cultuur. ▪ Cultuur en erfgoed: de verhalen van Drenthe een inspiratiebron laten zijn voor professionals en amateurs in de sector. ▪ Cultuur, economie en ruimte: cultuur als inspiratiebron om grote maatschappelijke opgaven mede vorm te geven.
<p>Do: uitvoeren van de geplande activiteiten</p> <p><i>Op welke manier komen de doelstellingen terug in de aanvragen van subsidieaanvragers? Zijn het (vorm)vereisten? Is uiteengezet welke middelen worden ingezet om doelen te behalen en wie moeten dat dan doen? Wie betrekken zij daarbij?</i></p>	<p>In haar nota stelt de provincie vast welke instellingen structureel subsidie krijgen. Die instellingen moeten jaarlijks voor 1 september een jaarplan en-begroting aanleveren. Per jaar krijgen instellingen een brief met prestatie-eisen waar zij in hun jaarverslag en-rekening op moeten terugkomen. Vaak betreft het ook een activiteitenverslag. Enkele instellingen krijgen aanvullende verzoeken. In sommige gevallen doet de provincie Drenthe steekproeven om te kijken of instellingen bepaalde activiteiten wel uitvoeren.¹⁰⁵</p> <p>Vanwege de coronapandemie, nam de provincie Drenthe alle instellingen die in de cultuurnota 2017-2020 subsidie ontvingen op in de huidige nota om hen zekerheid te</p>

¹⁰⁵ Informatie over het proces is gebaseerd op Provincie Drenthe. (2020) Cultuurnota 2021-2024, Cultuur om te delen. Provincie Drenthe; een gesprek met een medewerker van de provincie Drenthe op 7 juni 2023 en subsidiebeschikkingen van enkele culturele instellingen. Informatie over de PDCA-cyclus komt van Bosgra Onderzoek: <https://www.bosgraonderzoek.nl/eigenschappen/plandocheckact-pdca-cyclus/> en Six Sigma: <https://www.sixsigma.nl/artikelen/wat-is-de-pdca-cyclus>, beide benaderd op 22 mei 2023.

¹⁰⁶ Ingeval van de door ons onderzochte instellingen waren dit over 2022 Popronde en het NNO.

	<p>kunnen bieden. Beoordelingscriteria kwamen hier verder niet aan te pas.</p> <p>De Adviescommissie Cultuur komt in beeld bij de aanvraag van incidentele subsidies boven de € 20.000.</p>
<p><i>Check: realisatie van de doelen nagaan</i></p> <p><i>Hoe leggen aanvragers verantwoording af? Komen zij terug op de doelstellingen? Is er een beoordelingskader voor de verantwoording? In hoeverre heeft corona een rol gespeeld bij de aanvragen en de realisatie van de doelen?</i></p>	<p>Instellingen leveren afhankelijk van hun beschikking jaarlijks een activiteitenverslag/jaarverslag en een jaarrekening aan waarin zij ter verantwoording hun activiteiten opgeven. Hierbij gaan instellingen in op de prestatie-eisen en hun bijdrage aan het provinciaal beleid. Dit behelst overigens niet de invalshoeken of de accenten van het cultuurbeleid. De verantwoording over de bijdrage is niet altijd expliciet.</p>
<p><i>Act: analyse van afwijkingen en aanpassen van het proces</i></p> <p><i>Evalueert de provincie haar beleid? Evalueert de provincie de aanvragen/verantwoording van aanvragers? Wat gebeurt er met die resultaten?</i></p>	<p>Sinds 2017 laat de provincie een Cultuurmonitor opstellen door Berenschot om jaarlijkse trends en ontwikkelingen in het culturele veld zichtbaar gemaakt op basis van input van provinciaal gesubsidieerde instellingen.</p> <p>Bedoeling is dat de monitor concreter, korter en meer toegespitst wordt op de verschillende ontwikkelingen die plaatsvinden in het culturele bestel van de provincie Drenthe. De provincie laat dit nu door een externe partij onderzoeken. Die vernieuwde cultuurmonitor moet de voortgang van de doelbereiking in de nieuwe cultuurnota monitoren.</p>

Bijlage 4: Doelen en resultaten van culturele instellingen

Deze tabel is tot stand gekomen op basis van jaarplannen en meerjarenplannen evenals gesprekken met de betreffende instelling. Doelen zijn gebaseerd op de aanvraag van meerjarige subsidie, de meerjarenplannen of activiteitenplannen van de instelling (indien beschikbaar) en de prestatie-eisen in de beschikking over 2021-2024. De resultaten zijn afkomstig van het meest recente jaarverslag van de onderzochte instelling. Hierbij is gekeken naar de relevante punten uit het Drentse beleid. Omdat de verantwoording over 2022 nog loopt, is nog niet alle informatie daarover beschikbaar.

Beschikking provincie	Doelen jaarplan instellingen	Resultaten en bijdrage aan provinciale invalshoeken/accenten ¹⁰⁷
Drents Museum		
<p>Bij het uitvoeren van de activiteiten bent u gebonden aan de volgende prestatieverplichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - U dient het door u op 30 september 2021 bij ons ingediende jaarplan met bijbehorende begroting uit te voeren. Het jaarplan met de bijbehorende begroting vormt een integraal onderdeel van de subsidiebeschikking; - U verricht de prestaties in de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022; - U bewaart de stukken die betrekking hebben op de besteding van de subsidie en de uitvoering van de activiteiten tot zeven jaren nadat de activiteiten zijn uitgevoerd. <p>Toegankelijkheid en inclusie De provincie Drenthe hecht veel belang aan toegankelijkheid en inclusie. In uw jaarplan is veel aandacht voor dit onderwerp. Wij zijn erg blij met uw inzet en betrokkenheid op dit gebied.</p> <p>De uiterste inleverdatum voor het verzoek tot vaststelling is gesteld op 1 mei 2023. In het verzoek tot vaststelling toont u aan dat de activiteiten zijn verricht en dat aan de</p>	<p>Collectiewaarde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Optimaal beheer en behoud, evenals uitbreiding en ontwikkeling van de provinciale collectie. - Collectie beschikbaar stellen voor breed publiek en online vrij beschikbaar. <p>Publiekswaarde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantrekkelijk aanbod van zowel internationale als nationale kunst. Hieronder schaaft het museum verschillende tentoonstellingen. - Programma's over kunst, cultuur en maatschappij. - Het museum moet toegankelijk, inclusief, open en laagdrempelig museum zijn en een plek waar iedereen zich thuis voelt en zich gerepresenteerd ziet. - Focus komt op mensen met een diverse culturele, sociale of economische achtergrond te liggen en mensen met een beperking. - Passende informatie en gebruik van innovatieve manieren van publieksoverdracht. 	<p>Bijdrage aan Cultuur en maatschappij</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het Drents Museum had in 2022 183.509 bezoekers. Bij een van de grootste tentoonstellingen was 72,6% van de bezoekers vrouw, 10,6% kwam van buiten het Noorden en 61,2% was 60+, dus 38,8% van de bezoekers was onder de 60. Het museum gaf daarnaast 7 rondleidingen in gebaren met 30 deelnemers. 8 keer organiseerde het museum een prikkelarme openstelling, met 60 deelnemers. Twee maal gaf het museum een rondleiding voor visueel beperkte mensen, met wederom 30 deelnemers. - Tot januari 2022 was het museum dicht. Daarna zijn er 12 tentoonstellingen gepresenteerd; onder meer Viva la Frida! - de brede toegankelijkheid moet tot uiting komen op verschillende manieren. In 2022 werkte het museum aan manieren om de collectiepresentatie Labyrinthia een andere uiting te geven dan een traditionele tentoonstelling. Te denken valt aan boeken, vlogs, podcasts,

¹⁰⁷ De informatie in deze kolom is in beginsel afkomstig uit jaarverslagen (m.n. 2022, maar in enkele gevallen 2021: er staan jaartallen bij). Daar waar het informatie uit interviews betreft, geven wij dit expliciet aan.

<p>opgelegde prestatieverplichtingen is voldaan. Het verzoek tot vaststelling bevat in ieder geval:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een activiteitenverslag - een financieel verslag of jaarrekening 	<p>Drentse waarde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het Drents Museum maakt zich hard voor een sterk museaal Drenthe. Dit uit zich in kennisdeling, bruikleen en een rol in relevante besturen. <p>Specifiek 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Portal van Drenthe vormgeven voor nieuwe collectiepresentatie. - Voorbereiding Van Gogh-jaar (2023). 	<p>workshops, tours en participatieve kunstprojecten. Fysieke toegankelijkheid wordt meegenomen in de gebouwaanpassingen die eind 2023 gereed moeten zijn. Bij grote tentoonstellingen zijn teksten in grootletter beschikbaar. Ook heeft het museum prikkelarme openstellingen en organiseerde het extra activiteiten voor mensen met in armoede.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Betrokkenheid van onder meer jongeren van de derde en vierde generatie Molukkers in Drenthe draagt bij aan de inclusiviteit van een van de tentoonstellingen in het museum. Eind 2022 startte de werkgroep 'Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid'. - De collectie is online deels te raadplegen. <p>Bijdrage aan Cultuur en erfgoed</p> <p>Verhaal van Drenthe: Het Drents Museum heeft een collectie Schilders van Drenthe als onderdeel van haar vaste collectie. In het Drents Museum zal 11 september 2023 tot en met 7 januari 2024 een tentoonstelling van de Drentse periode van Vincent van Gogh te zien zijn.</p> <p>Bijdrage aan Cultuur, economie en ruimte</p> <p>Zie verbinding met andere beleidsterreinen.</p> <p><i>Samenwerking</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Een regioconservator richt zich op samenwerking en advisering van Drentse musea. Deze conservator is ook verantwoordelijk voor het nastreven van een ruimhartig bruikleenbeleid. De conservator is betrokken bij onder meer het Platform Drentse Musea en haalt de banden aan met verschillende musea in de provincie. <p><i>Verbinding met andere beleidsterreinen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het museum doet veel om andere groepen dan de reguliere museumbezoeker te faciliteren. In die zin draagt het museum bij aan het sociaal beleid.
<p>Het Houten Huis</p>		
<p>Bij het uitvoeren van de activiteiten bent u gebonden aan de volgende prestatieverplichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voor deze subsidie moet u de prestaties genoemd in de bijlage bij deze brief 	<ul style="list-style-type: none"> - Voorstellingen vinden zowel in het Noorden als daarbuiten plaats en van tijd tot tijd in het buitenland. 	<p>Bijdrage aan Cultuur en maatschappij</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2022 184 voorstellingen, voor in totaal 16.133 bezoekers (in 2021 11.688 bezoekers). Dit komt volgens het jaarverslag nog niet in de buurt van de 'reguliere' speeljaren.

<p>uitvoeren overeenkomstig uw activiteitenplan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De projectactiviteiten starten op 1 januari 2022 en worden uitgevoerd uiterlijk op 31 december 2022. Indien hierin wijzigingen plaatsvinden, dient u dit bij ons aan te geven. - U levert uiterlijk vóór 1 mei 2023 een verzoek tot vaststelling in. - U bewaart de stukken die betrekking hebben op de besteding van de subsidie en de uitvoering van de activiteiten tot zes maanden nadat de activiteiten zijn uitgevoerd. <p>Ieder mens heeft dezelfde rechten. Daarom vindt de provincie Drenthe het van belang dat er aandacht is voor kwetsbare groepen in onze samenleving. Deze mensen staan ondanks de inzet van vele organisaties grotendeels nog steeds aan de zijlijn. Onder deze groep verstaan we onder andere mensen met beperkingen, LHBTI'ers en laaggeletterden. Iedereen moet toegang hebben tot voorzieningen, zoals gezondheidszorg, (openbaar) vervoer of een ontmoetingsplek in het dorp of de wijk. Wij vragen u als onze subsidierelatie dan ook het thema 'Toegankelijkheid en inclusie' ook in 2022 op de agenda te zetten en hieraan zoveel mogelijk invulling te geven bij al uw activiteiten.</p> <p>In het verzoek tot vaststelling toont u aan dat de activiteiten zijn verricht en dat aan de opgelegde prestatieverplichtingen is voldaan. Het verzoek tot vaststelling bevat in ieder geval:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een activiteitenverslag. 	<ul style="list-style-type: none"> - Het Houten Huis streeft naar ongeveer 170 voorstellingen per jaar. - Samenwerking: kennis, materiaal en expertise op het gebied van jeugdcultuur en podiumkunsten delen met andere organisaties en theatermakers. - Vernieuwing door middel van proeftuinen, nieuwe muziek (huiscomponist), dans, een neurodivergente of fysiek beperkte cast en in het verband van We the North op gebied van talentontwikkeling. - Het Houten Huis wil inzetten om meer doelgroepen te bereiken zoals kinderen en volwassenen uit krimpgebieden, mensen met een beperking en mensen met een andere culturele- of taalachtergrond. Het gezelschap past zijn producties aan per specifieke doelgroep. - De medewerkers en directie worden gehonoreerd conform geldende cao. In hun aanvraag geeft Het Houten Huis het volgende aan: "Meer 'fair practice' is wenselijk bij het uitbetalen van uren en dagen en het soort contracten. We zullen meer vaste arbeidsovereenkomsten aanbieden." In de begrotingen hebben ze meer fte opgenomen. 	<ul style="list-style-type: none"> - In de provincie Groningen had Het Houten Huis in totaal 83 voorstellingen, in Drenthe 20 en in Fryslân 54. Hoeveel voorstellingen in het buitenland is onduidelijk. In 2023 vindt een tour in Schotland plaats. - Betaling medewerkers en zzp'ers conform cao Toneel en Dans - in 2013 kwam Het Houten Huis in de BIS. De toenmalige Governance Code Cultuur is toen geïmplementeerd. In 2022 implementeerde Het Houten Huis zijn nieuwe organisatiemodel. Directieleden zijn bestuurders geworden en bestuursleden zijn toegetreden tot de Raad van Toezicht. - Door middel van een intern document over diversiteit en inclusie heeft Het Houten Huis in kaart gebracht over op welke manier diversiteit binnen het gezelschap eruit ziet en waar het nog stappen moet zetten. Doel is om diversiteit onderdeel te laten worden van de organisatiestructuur. Het Houten Huis werkte in 2022 in een productie met een cast waarin één persoon een mentale beperking had en drie anderen een fysieke. Een van de producties had betrekking op een doelgroep op afstand van cultuur (mensen in armoede). <p>Bijdrage aan Cultuur en erfgoed Het Drentse narratief is geen intrinsiek onderdeel van deze instelling (gezien die noordelijk opereert). Wel werkt de instelling samen met Peergroep aan een productie. Niet specifiek een Drents thema.</p> <p>Bijdrage aan Cultuur, economie en ruimte Een van de producties had betrekking op een doelgroep op afstand van cultuur (mensen in armoede).</p> <p><i>Verbinding met andere beleidsterreinen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Door de voorstelling Hier valt niets te halen werd bij de gemeente Groningen en gemeente Noordenveld een programma op touw gezet waarin gemeentelijke beleidsmedewerkers en mensen die armoede leven elkaar ontmoeten. Ze bezochten de voorstelling en hadden een nabespreking. In Groningen deden zo'n 435 mensen mee, in Noordenveld 84. Hiermee is ook een cross-over ontstaan van cultuur naar de sociale agenda.
--	---	---

Hunebedcentrum		
<p>Voor deze subsidie moet u de volgende prestaties uitvoeren overeenkomstig uw activiteitenplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In het fysieke museum zorgt u ervoor dat expositie up to date blijft; ontwikkelt u een communicatiestrategie voor museum en voor het grootste hunebed van Nederland en werkt u aan verdergaande digitalisering van de collectie. U organiseert verschillende publieksactiviteiten zoals een lezingenserie over zwerfstenen en ijstijden, Oerweekenden en de Oertijdmarkt. - Het virtuele museum (hunebednieuwscafé) is een groot succes gebleken in de coronatijd, het trekt jaarlijks zo'n 400.000 unieke bezoekers. In 2022 voegt u minimaal 300 nieuwe artikelen toe. - U breidt uw rol als canonmuseum verder uit. In 2022 gaat u verder met het ontwikkelen van online lesmogelijkheden voor basisscholen. Op het fysieke terrein wordt een archeologisch opgravingsterrein ingericht waar scholieren kunnen beleven hoe een archeologische opgraving in zijn werk gaat. - Samenwerking met de gemeente Borger-Odoorn ihkv Borger als Hunebedhoofdstad. U organiseert onder andere activiteiten voor de eigen bevolking van Borger-Odoorn waardoor zij betere ambassadeurs van de Hunebedhoofdstad kunnen worden. - Samenwerking met UNESCO Geopark de Hondsrug en de Hunebedhighway. U blijft betrokken bij de ontsluiting van de hunebedden langs de N34. Samen met het Geopark ontwikkelt u onderwijs en presentaties. In 2022 werkt u tevens aan de ontvangst van de Europese vergadering van Geoparken. In de winter '21/'22 organiseert u een lezingenserie over geologie in samenwerking met het Geopark. - Drenthe-breed. Via interactieve kaarten kunnen bezoekers/bewoners van Drenthe in de hele provincie op zoek gaan naar bijzondere locaties en hierover leren. In 2022 werkt u deze mogelijkheid nog verder uit en voegt u filmpjes over diverse locaties toe. Daarnaast gaat u verder met het uitbouwen en moderniseren van de site www.hunebeddeninfo.nl die u in 2020 van de hunebeddenbeheergroep heeft overgenomen. - Internationaal. Het Hunebedcentrum is lid van meerdere internationale netwerken op het gebied van archeologie en megalithische monumenten. U trekt ook steeds meer internationale bezoekers. In 2022 gaat u extra inzetten op internationale marketing ('Dutch Dolmen') en het personeel coachen om beter internationale gasten te kunnen 	<p>Doelen in de beschikking komen overeen met de doelen uit het eigen activiteitenplan. Zie linker kolom.</p>	<p>Cultuur en maatschappij Het hunebedcentrum had in 2022 zo'n 76.000 bezoekers. Het museum houdt niet bij wat voor mensen dit zijn (beperking, minderheden, neurodivergenten e.d.). Het museum geeft aan buitenlandse bezoekers te ontvangen (minder dan voor corona); hoeveel is echter niet na te gaan uit het verslag over 2022. Het Hunebedcentrum organiseerde wel (pilot)projecten voor mensen die het normaliter weinig bereikt, zoals mensen met dementie ("Een doos met (jouw) herinneringen")</p> <p>Cultuur en erfgoed Het Drentse narratief is intrinsiek onderdeel van het museum. Het museum organiseert veel informatieve activiteiten (zoals die uit de beschikking) op het gebied van de Drentse geschiedenis.</p> <p>De eerste stappen met betrekking tot de uitrol van de Code Diversiteit & Inclusie zijn in 2022 gezet door medewerkers te informeren over de gedragscode en de code is in de beleidsplannen voor de komende jaren verankerd. Het museum geeft aan nog wel lerende te zijn en stappen te moeten zetten.</p> <p>Cultuur, economie en ruimte Een relatie met grote maatschappelijke opgaven heeft het museum niet. Dit vloeit overigens ook niet logisch voort uit de focus van het museum.</p> <p>Verbinding met andere beleidsterreinen Door pilots te maken om mensen die minder snel in aanraking komen met cultuur te faciliteren zet het museum stappen naar een verbinding met het sociale domein.</p>

<p>ontvangen. U sluit aan bij de programmering van Megalithic Routes, waaronder de European Day of Megalithic Culture in april 2022. Voor deze laatste publieksactiviteit verwacht u zo'n 1000 bezoekers.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vanaf 2021 is het Hunebedcentrum een informatiecentrum voor het Drents Landschap. In 2022 wordt dit partnerschap verder uitgewerkt. Een medewerker van Drents Landschap wordt in het centrum gestationeerd en het Hunebedcentrum wordt de toegangspoort waar vanuit het Hunzegebied ontdekt kan worden. - Het Archeologisch Kenniscentrum. Het Hunebedcentrum is sinds 2020 een archeologisch kenniscentrum. U werkt in dit kader samen met veel verschillende instanties om kennis over de archeologie in Noord-Nederland verder uit te breiden, te bewaren en toegankelijk te maken. U werkt aan een concrete onderzoeksagenda. In 2022 wordt u een volwaardige PANlocatie, hetgeen betekent dat amateurs bij u terecht kunnen met hun vondsten en dat zij geholpen worden door professionele archeologen met het determineren van de vondsten en zorgen dat deze in een landelijke database worden opgenomen. In 2021 bent u een Archeohotspot geworden en dit gaat u verder vormgeven, dit houdt in dat bezoekers bij u kunnen leren en ervaren hoe archeologisch onderzoek in zijn werk gaat. Ook gaat u een serie lezingen over dit onderwerp verzorgen. <p>In het verzoek tot vaststelling toont u aan dat de activiteiten zijn verricht en dat aan de opgelegde prestatieverplichtingen is voldaan. Het verzoek tot vaststelling bevat in ieder geval:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een activiteitenverslag; - een financieel verslag of jaarrekening. 		
<p>Noord-Nederlands Orkest</p>		
<p>Prestatieverplichtingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het uitvoeren van uw activiteiten voor het jaar 2022 overeenkomstig uw jaarplan en begroting. <p>Overige verplichtingen</p> <p>Bij het uitvoeren van de activiteiten bent u gebonden aan de volgende prestatieverplichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de projectactiviteiten starten op 1 januari 2022 en worden uitgevoerd uiterlijk op 31 december 2022. Indien hierin wijzigingen plaatsvinden, dient u dit bij ons aan te geven; - u levert uiterlijk vóór 1 mei van het jaar na het kalenderjaar waarvoor de subsidie is verleend, een verzoek tot vaststelling in; - u bewaart de stukken die betrekking hebben op de besteding van de subsidie en 	<ul style="list-style-type: none"> - Hedendaagse componisten opvoeren; via verschillende actuele thema's en samenwerking met andere partijen producties initiëren en uitvoeren; - In het meerjarenplan over 2021-2024 geeft het NNO aan dat zij de medewerkers uitbetaalt via de cao orkesten en de cao remplaçants. Het NNO geeft aan dat er een spanning bestaat tussen verdere toepassing van fair pay en een betaalbaar orkestmodel. Zonder indexatie en een grotere bijdrage vanuit de overheden is fair pay als onderdeel van de fair practice code niet uitvoerbaar. - Met haar programma wil het NNO de verbinding met de 	<p>Cultuur en maatschappij</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het NNO wil onder andere met het NNT/CGR deelnemen aan het project Middle East North Africa. - In 2022 verkochte het NNO met 14 producties 9.897 kaarten. Het gemiddeld aantal bezoekers per concert was 726, een bezetting van 66%. Dit is 8% minder dan voor corona. Het percentage jongeren (onder 30) was 18,9% (ten opzichte van 11,7% in 2019). In 2022 bereikte het NNO in totaal 42.582 luisteraars in de zaal, 41.005 online luisteraars via de regionale omroepen en 150.000 via de radio-uitzendingen. (Bezoekersaantallen tussen 2017-2019 fluctueerden tussen 100.000 en 129.000 per jaar.)

<p>de uitvoering van de activiteiten tot zes maanden nadat de activiteiten zijn uitgevoerd.</p> <p>Ieder mens heeft dezelfde rechten. Daarom vindt de provincie Drenthe het van belang dat er aandacht is voor kwetsbare groepen in onze samenleving. Deze mensen staan ondanks de inzet van vele organisaties grotendeels nog steeds aan de zijlijn. Onder deze groep verstaan we onder andere mensen met beperkingen, LHBTI'ers en laaggeletterden. Iedereen moet toegang hebben tot voorzieningen, zoals gezondheidszorg, (openbaar) vervoer of een ontmoetingsplek in het dorp of de wijk. Wij vragen u als onze subsidierelatie dan ook het thema 'Toegankelijkheid en inclusie' ook in 2023 op de agenda te zetten en hieraan zoveel mogelijk invulling te geven bij al uw activiteiten.</p> <p>In het verzoek tot vaststelling toont u aan dat de activiteit zijn verricht en dat aan de opgelegde prestatieverplichtingen is voldaan. Het verzoek tot vaststelling bevat in ieder geval een activiteitenverslag. Wij verzoeken u tevens een financieel verslag of jaarrekening bij te voegen. Bij de beoordeling van het financieel verslag of jaarrekening wordt uitgegaan van het totaal verleende subsidiebedrag, dus inclusief het geïndexeerde deel. Dit betekent dat ook het geïndexeerde deel van de subsidie moet worden verantwoord.</p>	<p>actualiteit zoeken en met andere muziekstromingen, zoals de pop/rockmuziek en filmmuziek.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het NNO zoekt manieren om de afstand tussen musici en het publiek te overbruggen. - Een beoogd aantal bezoekers noemt het NNO niet in haar meerjarenplan. 	<ul style="list-style-type: none"> - Cultural governance: het NNO heeft een RvT-model. - Het NNO organiseerde enkele projecten waarmee ze mensen in het UMCG en Martiniziekenhuis in Groningen en het COA in Assen bediende. Het NNO gaat in zijn jaarverslag niet in op het diversiteitsvraagstuk uit de beschikking van de provincie Drenthe. <p>Cultuur en erfgoed Het NNO heeft geen specifiek Drentse thema's als onderdeel van de programmering.</p> <p>Cultuur, economie en ruimte en verbinding met andere beleidsterreinen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een cross-over met andere beleidsterreinen blijkt niet uit de jaarverslagen. Desgevraagd geeft het NNO aan dat dit met name ligt op het gebied van cultuureducatie en daarmee buiten de scope van ons onderzoek. Zoals gezegd organiseerde het NNO enkele concerten voor mensen die minder snel een concert zouden bezoeken zoals zieken en asielzoekers en statushouders.
<p>Peergroup</p>		
<p>U voert de volgende activiteiten uit zoals omschreven in uw jaarplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - U herneemt de stukken Hier valt niet te halen; Slachtvisite en Mestmoeders (de film). - U ontwikkelt een aantal nieuwe producties zoals Zwerf, KAAP en De Bietencampagne. - U blijft betrokken bij de begeleiding van jonge makers binnen Station Noord. - U gaat verder met uw samenwerking met het UMCG in het kader van een onderzoek naar de gezondheidseffecten van theater op patiënten in het ziekenhuis. - U verzorgt een semester lang lessen aan de University College Groningen. - U presenteert uw onderzoek naar de impact van locatietheater op een interactieve en verrassende manier aan het publiek. - U gaat verder met de voorbereidingen voor de grote projecten Amfidroom, het Van Gogh-jaar en Humus. <p>De projectactiviteiten starten op 1 januari 2022 en worden uitgevoerd uiterlijk op 31 december 2022. Indien hierin wijzigingen</p>	<p>De doelen uit het jaarplan zijn vertaald naar de beschikking.</p>	<p>Cultuur en maatschappij</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2021 had Peergroup 6 producties, deelname aan 2 festivals, 134 voorstellingen en in totaal 5003 bezoekers in heel Noord-Nederland. Peergroup gaat in het jaarverslag niet in op welk publiek het bereikt heeft. Peergroup geeft aan dat het probeert met haar voorstellingen zoveel mogelijk groepen te bereiken. Dit is fysiek niet altijd mogelijk maar het gezelschap probeert maatregelen te treffen op locatie voor mensen met fysieke beperkingen. Andere minderheden zoals neurodivergenten en LHBTQI+'ers staan niet in het jaarverslag. <p>Cultuur en erfgoed</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ten minste één productie is gebaseerd op Drentse verhalen en laat de geschiedenis van Drenthe zien. De voorstelling 'Bom' gaat over de nucleaire geschiedenis van Drenthe.

<p>plaatsvinden, dient u dit bij ons aan te geven. U levert uiterlijk vóór 1 mei 2023 een verzoek tot vaststelling in.</p> <p>U bewaart de stukken die betrekking hebben op de besteding van de subsidie en de uitvoering van de activiteiten tot zes maanden nadat de activiteiten zijn uitgevoerd.</p> <p>In het verzoek tot vaststelling toont u aan dat de activiteiten zijn verricht en dat aan de opgelegde prestatieverplichtingen is voldaan. Het verzoek tot vaststelling bevat in ieder geval:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een activiteitenverslag; - een financieel verslag of jaarrekening. 		<p>Cultuur, economie en ruimte</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een van de maatschappelijke thema's die Peergroup onderbracht in productie was armoede. Met Het Houten Huis maakte Peergroup de muzikale voorstelling 'Hier valt niks te halen' hierover. <p>Verbinding met andere beleidsterreinen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Door de voorstelling 'Hier valt niets te halen' werd bij de gemeente Groningen en gemeente Noordenveld een programma op touw gezet waarin gemeentelijke beleidsmedewerkers en mensen die armoede leven elkaar ontmoeten. Ze bezochten de voorstelling en hadden een nabespreking. In Groningen deden zo'n 435 mensen mee, in Noordenveld 84. Hiermee is ook een cross-over ontstaan van cultuur naar de sociale agenda.
<p>Popronde</p>		
<p>Voor deze subsidie dient u de volgende activiteiten uit te voeren overeenkomstig uw activiteitenplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het organiseren van Popronde Drenthe 2022; het poppodium voor jonge, talentvolle muzikanten in Assen, Meppel en Emmen. <p>Overige verplichtingen</p> <p>Bij het uitvoeren van de activiteiten bent u gebonden aan de volgende verplichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de projectactiviteiten starten op 12 september 2022 en worden uitgevoerd uiterlijk op 16 november 2022. Indien hierin wijzigingen plaatsvinden, dient u dit bij ons aan te geven; u bewaart de stukken die betrekking hebben op de besteding van de subsidie en de uitvoering van de activiteiten tot zes maanden nadat de activiteiten zijn uitgevoerd. <p>Daarnaast verzoeken wij u om in uw communicatie over de activiteiten tot uitdrukking te brengen dat deze mede mogelijk worden gemaakt door de provincie Drenthe. Dit met het oog op het informeren van de burgers over de besteding van belastinggelden.</p> <p>Zoals wij hierboven aangaven, hoeft u de besteding van de subsidie achteraf niet te verantwoorden. Onderdeel van ons subsidiebeleid, zoals vastgelegd in de Algemene subsidieverordening Drenthe 2017 en de Provinciale leidraad voor het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidies, is dat wij achteraf via steekproeven controleren of subsidies rechtmatig en doelmatig zijn besteed. Ten behoeve van eventueel onderzoek dat zal</p>		<p>Gezien de verbinding met de verschillende invalshoeken moeilijk te maken is, hieronder een samenvatting van alles.</p> <p>In Meppel kon Popronde geen doorgang vinden vanwege te weinig belangstelling. Popronde had in totaal (landelijk) 237 optredens op 85 podia tijdens een inhaalronde in het voorjaar 2022 en de reguliere Popronde zorgde voor 1.328 optredens bij 598 podia. Ze trok circa 150.000 bezoekers. Popronde voerde intern de cao poppodia en festivals voor werknemers en zzp'ers door. Echter, ze is voorzichtig met het abrupt verhogen van beloningen voor deelnemende acts gezien een verhoging kan leiden tot massaal afhaken van deelnemers en daarmee schiet Popronde haar doel voorbij.</p> <p>In Emmen werd de kunsthall CBK betrokken bij Popronde.</p>

<p>worden verricht bent u verplicht de volgende gegevens over de besteding van de subsidie en de uitvoering van het project voor ons beschikbaar te houden tot 3 maanden na de voltooiing van de activiteiten waarvoor wij de subsidie verlenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bewijsmiddelen waaruit blijkt dat de gesubsidieerde activiteiten volledig zijn uitgevoerd; • bewijsmiddelen waaruit blijkt dat de met de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten beoogde resultaten zijn behaald; • bewijsmiddelen waaruit blijkt dat de subsidie is besteed aan de gesubsidieerde activiteiten. Indien u niet of niet geheel voldoet aan de verplichting om deze gegevens beschikbaar te houden, kan dat tot gevolg hebben dat wij de subsidievaststelling intrekken en dat u de subsidie geheel of gedeeltelijk moet terugbetalen. <p>Het diversiteitsvraagstuk van de provincie Drenthe komt in de beschikking voor Popronde niet aan bod.</p>		
--	--	--

Bijlage 5: Verdeling BIS-gelden

Eens per vier jaar adviseert de Raad voor Cultuur de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) over de toekenning van rijkssubsidies aan bepaalde culturele instellingen. In 2019 introduceerde de toenmalige Minister van OCW een extra budget en een herziene subsidieregeling om een culturele basisinfrastructuur (BIS) “die meer recht doet aan de samenhang én de diversiteit van het bestel en het publiek” in de hand te werken: de BIS-subsidie.¹⁰⁸ De instellingen die hiervoor in aanmerking kwamen zijn de zogenaamde BIS-instellingen. Bij aanvang van deze regeling kwam ook meer nadruk te liggen op het gebied van *governance, fair practice, diversiteit en inclusie*.¹⁰⁹

De eindbegunstigden van de BIS-gelden zijn met name geconcentreerd in de Randstad (zie figuur 2). In het Noorden zijn in totaal 11 BIS-instellingen, waarvan 7 in Groningen, 3 in Fryslân en 1 in Drenthe. Ter vergelijking, in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht zijn in totaal 67 BIS-instellingen gevestigd. De Raad voor Cultuur constateert dat de verdeling van de BIS-gelden aandacht behoeft en zij roept de stedelijke cultuurregio's op om de komende jaren te investeren in hun culturele basisinfrastructuur en te durven kiezen voor focus.¹¹⁰

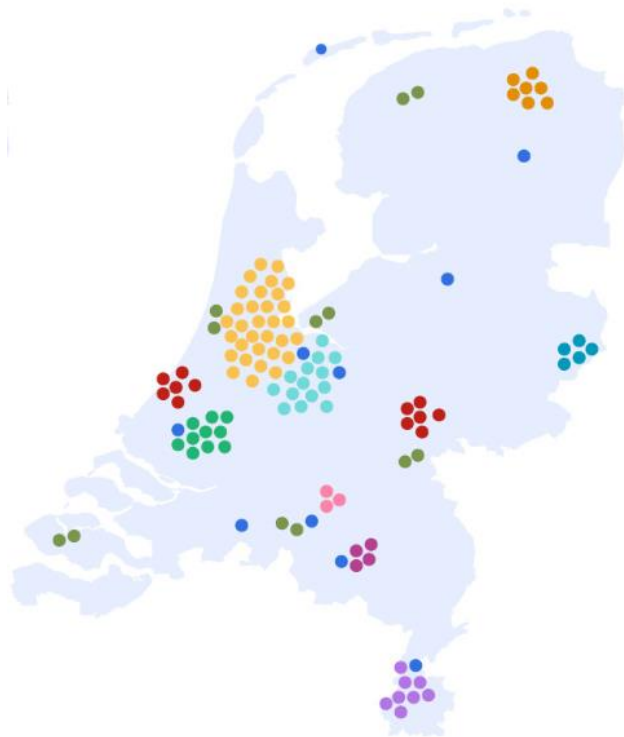
---

¹⁰⁸ Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur, p. 9.

¹⁰⁹ Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur.

¹¹⁰ Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur.

BIS 2021 – 2024

Figuur 2: culturele instellingen die vanuit het Ministerie van OCW subsidie krijgen vanuit de BIS (Bron: Raad voor Cultuur, 2020)

Het totaalbedrag dat het Ministerie van OCW beschikbaar stelt voor 2021-2024 is jaarlijks ongeveer € 196 miljoen. Voor musea, podiumkunsten en evenementen is dit jaarlijks in totaal € 153 miljoen.¹¹¹ Onderstaande tabel toont de bedragen die het Ministerie jaarlijks vanuit de BIS beschikbaar stelt voor instellingen in Noord-Nederland.

---

¹¹¹ Dit is zowel geadviseerd als gereserveerd. Zie Raad voor Cultuur. (2020). Advies Culturele basisinfrastructuur 2021-2024. Raad voor Cultuur, p. 122. Oerol kreeg een aangepast bedrag. Adviesbedrag was € 450.000 maar werd € 476.066 na een correctie. Raad voor cultuur. (2020). Advies Oerol 2021-2024. Raad voor Cultuur.

Tabel 6: Verdeling BIS-gelden Noord-Nederland

Culturele instelling	Provincie	Adviesbedrag per jaar
Drents Museum	Drenthe	€ 250.000
Fries Museum	Fryslân	€ 250.000
Oerol	Fryslân	€ 476.066
Tryater	Fryslân	€ 1.692.500
Club Guy & Roni	Groningen	€ 1.746.000
Grand Futura	Groningen	€ 599.587
Groninger Museum	Groningen	€ 250.000
Het Houten Huis	Groningen	€ 815.000
Noorderzon	Groningen	€ 390.000
Noord-Nederlands Orkest	Groningen	€ 6.462.846
Noord-Nederlands Toneel	Groningen	€ 2.824.500
Totaal:		€ 15.756.499

Bijlage 6:

Onderzoeksfases

Deze tabel bevat de fases van de onderzoeksprojecten van de Noordelijke Rekenkamer. De meeste projecten maken deel uit van het onderzoeksprogramma van de rekenkamer (<https://www.noordelijkerekenkamer.nl/onderzoek/onderzoeksprogrammas>). Daarnaast verricht de rekenkamer onderzoek op verzoek van Statenleden (zie het Onderzoeksprotocol van de NRK, <https://www.noordelijkerekenkamer.nl/over-ons>, onder 'Werkwijze').

Fase	Activiteit
Onderzoeksopzet	De rekenkamer zoekt informatie en verkent welke richtingen het project kan ingaan. Dat doet zij onder andere door zich in te lezen en door (informeel en oriënterend) in gesprek te gaan met medewerkers van de provincie(s) en andere inhoudelijk betrokkenen. <u>Resultaat</u> : onderzoeksplan, vastgesteld door het college van de NRK. De rekenkamer stuurt deze onderzoeksopzet naar de provinciesecretaris, met het verzoek een inhoudelijke contactpersoon aan te wijzen.
Uitvoering: Empirisch onderzoek /Nota van Bevindingen + Ambtelijk hoor en wederhoor	De rekenkamer voert vervolgens een startgesprek met de vaste provinciale contactpersoon en de aangewezen inhoudelijke contactpersoon. De provincie levert daarna binnen een maand de gevraagd documenten. De rekenkamer verzamelt gegevens, deels van de provincie, deels van andere instanties. Soms zet zij een enquête uit. De relevante gegevens en de antwoorden op de feitelijke onderzoeksvragen krijgen een plekje in de conceptnota van Bevindingen, vast te stellen door het college van de NRK. Aan de provincie vraagt de rekenkamer het concept van de Nota van Bevindingen te controleren op <u>feitelijke</u> correctheid (de provincie krijgt <u>vijf weken</u> om dit te doen). De rekenkamer stelt vervolgens een reactienota op en bespreekt die met de provincie (vaste contactpersoon en inhoudelijke contactpersoon). Feitelijke onjuistheden in de Nota van Bevindingen corrigeert de rekenkamer.
Uitvoering: Analyse en beoordeling	Op basis van alle gegevens formuleert de rekenkamer conclusies en aanbevelingen. Die vormen, met de inhoud van de Nota van Bevindingen, het <u>eindrapport</u> . Het college van de NRK stelt het eindrapport vast.
Afronding Bestuurlijke reactie Nawoord Openbaarmaking	Vervolgens stuurt de rekenkamer het vastgestelde eindrapport aan het college van Gedeputeerde Staten, met het verzoek een bestuurlijke reactie te geven (binnen vijf weken). De rekenkamer biedt aan de desbetreffende gedeputeerde(n) een toelichting te geven op de conclusies en aanbevelingen. <u>NB</u> . Het rapport verandert door dat gesprek niet meer. De bestuurlijke reactie wordt als bijlage bij het rapport opgenomen. Naar aanleiding van de bestuurlijke reactie van het college van Gedeputeerde Staten kan de rekenkamer besluiten een nawoord te schrijven; ook dat is een bijlage bij het rapport. Daarna presenteert de rekenkamer het eindrapport in een besloten bijeenkomst aan de leden van Provinciale Staten; daarna is het rapport openbaar. Daarna licht zij het rapport nog eens toe in een bijeenkomst (zoals een commissievergadering) van PS. <u>NB</u> . Dat betekent dus, dat <u>alle voorgaande stappen betrouwbaar</u> zijn en dat de provincie geen van de stukken die zij van de rekenkamer ontvangt aan derden mag geven.

Bijlage 7: Bestuurlijke reactie Gedeputeerde Staten van Drenthe

Op 27 oktober 2023 ontvingen wij uw aanbiedingsbrief en het eindrapport ‘Het cultuurbeleid van de provincie Drenthe’ met het verzoek om bestuurlijk inhoudelijk te reflecteren op de conclusies en aanbevelingen en aan te geven of de aanbevelingen worden overgenomen.

Wij danken u voor uw inzet voor dit eindrapport van het onderzoek naar het cultuurbeleid van de provincie Drenthe. U heeft onderzoek gedaan naar de doeltreffendheid van het cultuurbeleid van de provincie in het algemeen en de effecten van de specifieke maatregelen in de periode van corona. Wij hebben uw rapport met interesse gelezen. Wij zijn verheugd om te lezen dat het veld tevreden is geweest met onze inzet en communicatie in de coronaperiode. Uw onderzoeksresultaten worden op een goed moment gepresenteerd, omdat we net zijn begonnen met het proces voor een nieuwe cultuurnota voor de periode 2025-2028.

We hebben onze reactie gebaseerd op basis van de aanbevelingen uit uw eindrapport. U geeft ons de volgende drie aanbevelingen mee:

Aanbeveling 1: *Provinciale Staten, stel een visie vast met evalueerbare kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen. Gedeputeerde Staten, maak in de uitvoering het verband duidelijk tussen de subsidiëren van culturele instellingen en de provinciale visie en doelstellingen.*

Wij nemen uw aanbeveling over. Momenteel zijn wij de nieuwe cultuurnota voor de periode 2025-2028 aan het voorbereiden. Deze zal voor de zomer 2024 worden vastgesteld. Daarin willen we nadrukkelijker de verbinding leggen tussen onze provinciale visie en onze doelstellingen en de opdracht die wij verlenen aan de culturele instellingen. Wij zullen de culturele instellingen in hun aanvraag voor de periode 2025-2028 vragen om hierop te reflecteren. Wat wij missen in het rapport is dat wij momenteel bij de grotere instellingen al gebruik maken van een programma van eisen, waar de instelling haar jaarplan op baseert en waarvan de prestatie-eisen vervolgens weer terugkomen in de beschikking. Dat is voor ons een belangrijk sturingsinstrument.

Aanbeveling 2: *Gedeputeerde Staten, richt een systeem in om structureel te monitoren op de mate van realisering van de doelstellingen. Vraag van instellingen de hiervoor relevante gegevens. Informeer Provinciale Staten hierover op een daarvoor geëigend moment en op bij de cultuursector passende wijze.*

Voor de huidige cultuurnota voerde Berenschot jaarlijks een cultuurmonitor uit, waarin aan de hand van de artistieke, maatschappelijke, economische en ruimtelijke waarden de staat van de Drentse cultuursector werd beschreven. In 2023 is nog een verkenning van Berenschot verschenen ter evaluatie van het beleid van de afgelopen jaren. Deze informatie zullen wij gebruiken bij de totstandkoming van de nieuwe cultuurnota. Voor de nieuwe cultuurnota zullen we ook kijken naar een nieuw systeem van monitoren om ontwikkelingen in de sector beter in kaart te brengen. Net als bij de cultuurmonitors van Berenschot zullen we de Staten en de sector hierbij betrekken en over informeren. We realiseren ons dat niet alle doelstellingen voor cultuur altijd in cijfers gevat kunnen worden, zoals de waarde die cultuur oplevert voor de Drentse samenleving, maar hier kunnen we nog stappen in zetten richting de nieuwe cultuurnota. Daarnaast willen we nog meegeven dat we ook jaarlijks reflecteren op de behaalde doelstellingen in onze provinciale bestuursrapportages en jaarrekeningen. Dit is een belangrijk informatie-instrument voor Provinciale Staten.

Aanbeveling 3: *Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten, maak een afgewogen keuze – gelet op de prijsstijgingen en het respecteren van de gedragscodes – over het toekennen van budget aan culturele instellingen. Verstrek voldoende financiële middelen voor instellingen om het huidige aanbod aan te houden of accepteer dat er minder aanbod is en stel de ambities bij.*

Wij zijn ons bewust van de keuzes die gemaakt moeten worden ten aanzien van het budget voor cultuur en de provinciale ambities. We kunnen ons daarmee vinden in de bovenstaande aanbeveling. In de Startnotitie Cultuurnota 2025-2028, die op 1 november 2023 in de Statencommissie behandeld is, wordt ook uitgebreid stilgestaan bij de gestegen kosten van de afgelopen jaren en de financiële gevolgen van de implementatie van de Fair Practice Code. In de Startnotitie wordt genoemd dat de huidige inzet niet meer mogelijk zal zijn op basis van het huidige budget. De Staten zullen het cultuurbudget voor de komende jaren bepalen en op basis daarvan zullen we keuzes maken.

Tot slot willen we u nog wijzen op onjuistheden wat betreft de BIS-financiering in Drenthe. Op pagina 32 geeft u aan dat Drenthe jaarlijks € 1 miljoen ontvangt aan BIS-financiering. Dit klopt niet, want het gaat maar om € 250.000 per jaar. Dit is een belangrijk onderwerp voor ons omdat wij willen toewerken naar meer landelijke middelen voor Drenthe.

Daarnaast willen wij u de suggestie meegeven om een ondertitel bij het rapport te voegen, omdat het onderzoek primair gaat over de inzet op musea, podiumkunsten en evenementen. Door dit te benoemen in de ondertitel wordt de scope van het onderzoek in een keer duidelijk. Als provincie ondersteunen wij nog veel meer, zoals onder andere erfgoed, bibliotheken, cultuureducatie, archieven en beeldende kunst. Die onderdelen zijn nu niet meegenomen in het onderzoek.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe

Groningen
Fryslân

Drenthe